

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 21. kesäkuuta 2018
(OR. en)

8094/18
ADD 1

LIMITE

ACP 24
PTOM 10
COAFR 93
COLAC 19
COASI 104
WTO 88
RELEX 326

ILMOITUS

Lähettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Neuvotteluohjeet Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten välisen kumppanuussopimuksen tekemiseksi

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä neuvotteluohjeet Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten välisen kumppanuussopimuksen tekemiseksi.

**NEUVOTTELUOHJEET EUROOPAN UNIONIN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ
AFRIKAN, KARIBIAN JA TYYNENMEREN VALTIOIDEN RYHMÄN JÄSENTEN
VÄLISEN KUMPPANUUSSOPIMUKSEN TEKEMISEKSI**

Sisältö

1. SOPIMUKSEN LUONNE JA SOVELTAMISALA
2. PERUSTA
3. EU–AFRIKKA-KUMPPANUUS
4. EU–KARIBIA-KUMPPANUUS
5. EU–TYYNIMERI-KUMPPANUUS
6. ERIYTETTY YHTEISTYÖ
7. INSTITUTIONAALINEN KEHYS
8. LOPPUMÄÄRÄYKSET

1. SOPIMUKSEN LUONNE JA SOVELTAMISALA

Neuvottelujen tarkoituksena on solmia lujitettu kumppanuus Euroopan unionin (EU) ja sen jäsenvaltioiden sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden välille.

Uusi kumppanuussopimus on tarkoitettu kattavaksi kumppanuudeksi, jolla pyritään vahvistamaan osapuolten välisiä suhteita ja tuottamaan kaikkia osapuolia hyödyttäviä tuloksia niiden yhteisiä ja risteäviä etuja koskevilla aloilla. Sopimuksella pyritään edistämään kestävää ja osallistavaa kehitystä toteuttamalla kestävän kehityksen Agenda 2030-toimintaohjelmaa ja Pariisin ilmasopimusta kumppanuutta ohjaavina yleisinä puitteina. Sopimuksen tavoitteena on rakentaa rauhanomaisia ja selviytymiskykyisiä valtioita ja yhteiskuntia. Sillä pyritään lisäämään investointeja, tukemaan yksityisen sektorin kehitystä sekä tehostamaan alueellista yhdentymistä. Sillä tuetaan siirtymistä alhaisiin kasvihuonekaasupäästöihin ja kehitykseen sekä ilmastonmuutoksen kestäviin talouksiin, ja sillä edistetään ihmisarvoisten työpaikkojen luomista kaikille. Sopimuksella pyritään poistamaan köyhyys kaikissa muodoissaan. Sopimuksen tavoitteena on varmistaa tehokas terrorismin torjunta, **hyödyntää** hyvin hallitun muuttoliikkeen edut, **hillitä** laitonta muuttoliikettä **ja puuttua sen perimmäisiin syihin noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta sekä EU:n ja kansallista toimivaltaa** sekä varmistaa, että ihmisoikeuksia, perusvapauksia ja demokratian periaatteita koskevia kansainvälisiä sitoumuksia noudatetaan kaikilta osin. Lisäksi sillä helpotetaan yhteisten kantojen muodostamista maailmanlaajuisilla foorumeilla monenvälisen ja sääntöihin perustuvan kansainvälisen järjestyksen vahvistamiseksi.

Tavoitteena on tehdä uusi sopimus, joka koostuu perustasta ja kolmesta alueellisesta kumppanuudesta. Perustaa sovelletaan kaikkiin kumppanuuden osapuoliin. Siinä luetellaan yleiset tavoitteet, periaatteet ja painopisteet, ja se mahdollistaa yhteistyön lisäämisen kansainvälisellä tasolla. Pääpaino on kuitenkin alueellisilla kumppanuuksilla, joissa vahvistetaan Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren aluekohtaiset painopisteet. Lähestymistapa heijastaa alueellisen dynamiikan voimistumista ja alueellisten järjestöjen merkityksen kasvua. Sopimuksessa suhtaudutaan avoimesti ja myönteisesti kolmansien maiden osallistumiseen tai liittymiseen siihen, jos kyseisillä mailla on samat arvot, ne pyrkivät täyttämään sopimuksen tavoitteet ja edut niiden kanssa ovat yhtenevät. Sopimuksessa otetaan huomioon EU:n syrjäisimpien alueiden sekä merentakaisen maiden ja alueiden erityiset huolenaiheet. Alueelliset kumppanuudet ovat kumppanuussopimuksen pöytäkirjoja ja muodostavat suhteille kattavan oikeudellisen kehyksen. Samalla alueelliset kumppanuudet mahdollistavat joustavan mukautumisen olosuhteiden muutoksiin, sillä kyseisiä kolmea pöytäkirjaa voidaan tarkistaa yksinkertaistetulla menettelyllä.

Sopimuksen perustana ovat Cotonoun kumppanuussopimuksen keskeiset arvot ja periaatteet, erityisesti 8–13 artikla sekä 96 ja 97 artikla, joita se vahvistaa. Kumppanuussopimuksen mukautetun, tehokkaan, kevyemmän ja joustavan institutionaalisen rakenteen avulla osapuolten välisiä suhteita yksinkertaistetaan ja järkipäristetään, se on yhdenmukaisempi käytössä olevien kehysten kanssa ja päätöksiä voidaan tehdä ja toimia toteuttaa entistä nopeammin ja tehokkaammin.

Sopimuksessa esitetään selkeämpi työnjako kansallisten, alueellisten ja osa-alueellisten toimijoiden välillä. Siinä myös todetaan, että osapuolet toteuttavat osallistavaa ja avointa usean sidosryhmän lähestymistapaa, muun muassa vahvistamalla parlamenttien, paikallisviranomaisten, kansalaisyhteiskunnan ja yksityissektorin roolia sekä perustan että alueellisten kumppanuuksien osalta.

2. PERUSTA

1 OSA YLEISET MÄÄRÄYKSET

Sopimuksessa vahvistetaan, että perustan määräykset ovat erottamaton osa kunkin alueellisen kumppanuuden painopisteitä.

I osasto Tavoitteet

Sopimuksessa vahvistetaan, että osapuolilla on seuraavat yhteiset tavoitteet:

- Luodaan kattava kumppanuus, jossa keskitytään rauhanomaisten, vakaiden, hyvin hallittujen, vauraiden ja selviytymiskykyisten valtioiden ja yhteiskuntien rakentamiseen.
- Vauhditetaan kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja etenkin köyhyyden poistamista, syrjinnän ja eriarvoisuuden torjuntaa ja sen varmistamista, ettei ketään jätetä, ja mahdollistetaan eri maiden erilaisten tarpeiden ja painopisteiden huomioiminen.
- Solmitaan kansainvälisissä yhteyksissä vaikuttamaan kykeneviä liittoutumia maailmanlaajuisten toimien edistämiseksi.

Osapuolet sitoutuvat toteuttamaan konkreettisia toimia seuraavien tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Edistetään, kunnioitetaan, suojellaan ja noudatetaan ihmisoikeuksia, perusvapauksia, demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja hyvää hallintotapaa,
- Edistetään kaikkien inhimillistä kehitystä ja ihmisarvoa, erityisesti naisten ja tyttöjen.
- Tuotetaan kestävää ja osallistavaa kasvua sekä ihmisarvoisia työpaikkoja kaikille.
- Suojellaan ympäristöä, torjutaan ilmastonmuutosta ja edistetään kestävää energiantuotantoa.
- Edistetään rauhaa, turvallisuutta ja oikeutta.
- Muutetaan liikkuvuus ja **laillinen** muuttoliike mahdollisuuksiksi, **hillitään laitonta muuttoliikettä** ja puututaan **sen perimmäisiin syihin noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta sekä EU:n ja kansallista toimivaltaa.**

II osasto Periaatteet

Sopimuksessa vahvistetaan, että kumppanuus perustuu oikeudellisesti sitovaan järjestelmään ja sen tavoitteet pyritään saavuttamaan tasa-arvon, syrjimättömyyden, solidaarisuuden, vastavuoroisuuden, vastuuvollisuuden ja keskinäisen kunnioituksen hengessä.

Sopimuksessa vahvistetaan osapuolten sitoumus tehostaa säännöllistä poliittista vuoropuhelua kaikilla tasoilla ja sellaisessa muodossa, jonka avulla kumppanuuden tavoitteet voidaan kulloinkin parhaiten saavuttaa.

Sopimuksessa ilmaistaan osapuolten sitoutuminen vahvaan ja tehokkaaseen monenväliseen järjestelmään ja sen aktiivinen tukeminen sekä osapuolten määrätietoinen pyrkimys tehdä yhteistyötä monenvälisillä foorumeilla ja kansainvälisissä järjestöissä yhteisten ja maailmanlaajuisten etujen mukaisissa asioissa.

Sopimuksessa vahvistetaan, että kumppanuuden tavoitteet pyritään saavuttamaan yhdennetyllä lähestymistavalla, jossa yhdistyvät poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja ympäristöä koskevat näkökohdat kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman mukaisesti.

Sopimuksessa todetaan, että osapuolet tekevät päätökset ja toteuttavat toimet kulloinkin parhaiten sopivalla tasolla toissijaisuus- ja täydentävyysperiaatteen mukaisesti. Yhteistyötä olisi tehtävä virallisissa ja tilapäisissä alueellisissa yhteenliittymissä, jotta kumppanuuden tavoitteet voidaan saavuttaa tuloksellisemmin ja tehokkaammin.

Sopimuksessa todetaan, että osapuolet edistävät eri sidosryhmät kattavaa lähestymistapaa, joka tekee mahdolliseksi eri toimijoiden aktiivisen osallistumisen vuoropuheluun ja yhteistyöhön, parlamentit, paikallisviranomaiset, kansalaisyhteiskunta ja yksityissektori mukaan luettuna.

Sopimuksessa todetaan, että osapuolet edistävät järjestelmällisesti sukupuolinäkökulmaa ja että sukupuolten tasa-arvo sisällytetään kaikkiin politiikkoihin.

Sopimuksessa vahvistetaan, että osapuolten tulisi varmistaa, että kaikki seuranta- ja jatkotoimia varten tarvittavat toimenpiteet ja mekanismit on toteutettu sopimuksen määräysten täytäntöönpanemiseksi ja että kaikki osapuolet ovat vastuussa velvoitteidensa täyttämisestä.

III osasto Poliittinen vuoropuhelu

Sopimuksessa uudistetaan osapuolten sitoutuminen kaikkia sopimuksessa määriteltyjä aloja, periaatteita, pyrkimyksiä ja tavoitteita koskevan poliittisen vuoropuhelun kehittämiseen ja lujittamiseen.

Vuoropuhelun tavoitteena on i) edistää keskinäistä ymmärrystä kunkin osapuolen kannoista ja eduista sekä ii) edistää sopimuksen tavoitteiden saavuttamista helpottamalla ja mahdollistamalla kaikkia yhteisiä asioita koskevaa tehokasta yhteistyötä kansallisella, alueellisella ja maanosan tasolla sekä mahdollistamalla yhteisiin etuihin liittyviä kansainvälisiä ja maailmanlaajuisia kysymyksiä koskeva säännöllinen koordinointi. Vuoropuhelulla voidaan myös pyrkiä viemään eteenpäin uusia aloitteita, joilla edistetään yhteisten tavoitteiden saavuttamista sekä yhdessä sovittuja painopisteitä ja toimintasuunnitelmia muun muassa ottamalla käyttöön uudenlaisia yhteistyötapoja ja -muotoja.

Vuoropuhelu on säännöllistä, joustavaa ja osapuolten mukaan mukautettua. Sitä käydään parhaiten soveltuvalla tavalla ja tasolla. Vuoropuhelussa hyödynnetään kaikkia mahdollisia kanavia, ja sitä voidaan käydä myös kansainvälisten kokousten yhteydessä.

IV osasto Kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuus

Sopimuksessa tunnustetaan, että kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman yhdennetyt ja toisiinsa kytkeytyvät tavoitteet edellyttävät mahdollistavia, eri tasojen toimintapoliittisia puitteita ja proaktiivisia toimintatapoja, joissa pyritään hyödyntämään eri politiikkojen välisiä synergiaetuja. Osapuolet vahvistavat tätä varten uudelleen sitoutuvansa kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuteen, joka on keskeinen tekijä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa ja edistää merkittävästi kestävää kehitystä tukevan politiikkojen johdonmukaisuuden laajempaa tavoitetta. Osapuolet sopivat pyrkivänsä edistämään politiikkojen johdonmukaisuutta varmistaakseen, että niiden politiikat edistävät kestävää kehitystä niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Sopimukseen sisältyy sitoumus, jonka mukaan kaikki osapuolet pyrkivät erikseen ja yhdessä maksimoimaan politiikoistaan muille osapuolille koituvat hyödyt ja minimoimaan niiden haittavaikutukset. Osapuolet sitoutuvat myös ilmoittamaan muille osapuolille ja tarvittaessa kuulemaan muita osapuolia sovitun institutionaalisen mallin mukaisesti sellaisista aloitteista ja toimenpiteistä, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi muihin osapuoliin.

2 OSA STRATEGISET PAINOPISTEET

I osasto Ihmisoikeudet, perusvapaudet, demokratia, oikeusvaltioperiaate ja hyvä hallintotapa

Sopimus sisältää määräyksiä, joissa osapuolet toistavat sitoutuvansa edistämään, suojelemaan ja toteuttamaan ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, jotka ovat yleismaailmallisia ja jakamattomia, sekä edistämään demokratian, hyvän hallintotavan ja oikeusvaltioperiaatteen arvoja ja syrjimättömyyden, yhdenvertaisuuden ja solidaarisuuden periaatteita. Osapuolet edistävät näitä arvoja noudattaen täysimääräisesti Yhdistyneiden kansakuntien (YK) peruskirjan ja kansainvälisen oikeuden periaatteita.

Sopimuksella varmistetaan, että osapuolten sisäpolitiikka ja kansainväliset politiikat perustuvat ihmisoikeuksien, perusvapauksien ja demokratian periaatteiden sekä oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiselle ja että nämä periaatteet ovat sopimuksen olennaisia osia. Osapuolten sisäpolitiikka ja kansainvälinen politiikka perustuvat myös hyvälle hallintotavalle, joka on perustavanlaatuinen osa sopimusta. Sopimuksessa todetaan, että puutteet olennaisten ja perustavanlaatuisten osien toteuttamisessa ja noudattamisessa aiheuttavat merkittäviä haasteita kumppanuudelle ja estävät kestävästä kehityksestä. Sopimuksella varmistetaan myös, ettei mitään aluetta kohdella eri tavalla näiden seikkojen soveltamisen osalta. Niitä sovelletaan yhdenvertaisesti kaikkiin kolmeen alueelliseen kumppanuuteen.

Sopimuksella edistetään oikeusperustaisia politiikkoja, joissa huomioidaan kaikki ihmisoikeudet ja varmistetaan kaikille yhteiskunnan jäsenille yhdenvertaiset mahdollisuudet etnisestä taustasta, sukupuolesta, iästä, vammasta, uskonnosta, vakaumuksesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai sukupuoli-identiteetistä riippumatta. Sopimukseen sisältyy myös sitoutuminen rasismiin, rotusyrjinnään, muukalaisvihan ja niihin liittyvän suvaitsemattomuuden torjuntaan sekä alkuperäiskansojen oikeuksien tunnustamiseen ja edistämiseen.

Sopimuksessa tunnustetaan moniarvoisten yhteiskuntien merkitys, ja osapuolet sitoutuvat siinä edistämään osallistavia poliittisia prosesseja, tukemaan osallistavia, avoimia ja uskottavia vaaleja, edistämään vastuullisia, osallistavia ja avoimia instituutioita, muun muassa valvontamekanismein, ja tukemaan osallistavaa päätöksentekoa ja tiedon julkista saatavuutta kaikilla tasoilla. Se edistää naisten ja nuorten osallistumista poliittisiin prosesseihin paikallisella, kansallisella ja maanosan tasolla. Sopimukseen sisältyy sitoumus edistää sananvapautta ja tiedotusvälineiden riippumattomuutta demokratian tukipilareina.

Siihen sisältyy myös sitoumus helpottaa, vaalia ja laajentaa kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä ja tunnustaa niiden rooli demokratian, ihmisoikeuksien ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistäjinä ja oikeudenhaltijoiden ja oikeusvaltioperiaatteen puolustajina sekä niiden valvontatehtävä ja vahvistaa siten kansallista läpinäkyvyyttä ja vastuuvellollisuutta.

Sopimus sisältää määräyksiä tehokkaan ja riippumattoman oikeussuojan saatavuudesta, mukaan lukien yhdenvertaisuus lain edessä, oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja oikeudellisen avun saatavuus kaikille.

Sopimus sisältää myös määräyksiä sellaisen lainsäädännön ja aloitteiden tukemiseksi, joilla torjutaan kaikenlaista korruptiota, lisätään julkisten varojen käytön ja julkisten palvelujen avoimuutta ja vastuuvellollisuutta, parannetaan veronkantoa, torjutaan verovilppiä ja verojen kiertämistä, rahanpesua ja laittomia rahavirtoja sekä noudatetaan maailmanlaajuisia veroalan hallinnon normeja. Tässä yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota ulkoisen rahoitusavun asianmukaiseen käyttöön.

Sopimus sisältää määräyksen osapuolten välisestä yhteistyöstä luotettavan ja tehokkaan tilastointijärjestelmän kehittämiseksi, jotta uudistusprosessien tueksi ja seurantaan sekä kestävän kehityksen edistämiseen saadaan tarvittavaa tilastotietoa.

II osasto Inhimillinen kehitys ja ihmisarvo

Sopimuksessa vahvistetaan uudelleen osapuolten sitoutuminen yhteistyöhön kestävän kehityksen saavuttamiseksi ja kaikenlaisen köyhyyden poistamiseksi, eriarvoisuuden torjumiseksi ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lisäämiseksi kiinnittäen huomiota erityisesti nuorten, naisten ja tyttöjen sekä kaikkein haavoittuvimmassa ja heikoimmassa asemassa olevien henkilöiden erityistarpeisiin. Tavoitteena on varmistaa, että kaikki ihmiset voivat hyödyntää potentiaaliaan ihmisarvoisesti ja terveellisessä ympäristössä ja että ketään ei jätetä. Osapuolet sitoutuvat suojelemaan ja edistämään naisten ja tyttöjen yhtäläisiä oikeuksia ja heidän taloudellista, sosiaalista ja poliittista voimaannuttamistaan.

Tätä varten osapuolet tehostavat toimiaan nopeuttaakseen inhimilliseen ja sosiaaliseen kehitykseen liittyvien kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteiden saavuttamista noudattaen periaatteita "ketään ei jätetä" ja pyritään ensisijaisesti tavoittamaan huonoimmassa asemassa olevat. Huomiota kiinnitetään erityisesti eniten apua tarvitseviin, etenkin vähiten kehittyneisiin maihin sekä hauraisiin ja konflikteista kärsiviin maihin, mutta myös keskitulotason maiden erityiset haasteet otetaan huomioon.

Osapuolet tunnustavat, että väestönkasvulla ja väestörakenteen muutoksilla voi olla merkittävä vaikutus kehitystoimien saavutuksiin ja talouskehitykseen, ja sitoutuvat pyrkimään yhdessä yhdenmennyyn lähestymistapaan, jolla minimoidaan väestönkasvuun liittyviä haasteita ja maksimoidaan väestöosion edut.

Sopimuksessa sitoudutaan kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojeluun ja toteuttamiseen sekä Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täydelliseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja tässä yhteydessä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin. Edellä esitetty huomioon ottaen sopimuksessa sitoudutaan edistämään ja suojelemaan jokaisen yksilön oikeutta hallita täysin omaan seksuaalisuuteensa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteensä liittyviä kysymyksiä ja päättää niistä vapaasti ja vastuullisesti ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa, sekä kyseisen oikeuden toteutumiseen. Lisäksi sopimuksessa korostetaan, että kaikilla pitäisi olla mahdollisuus saada kohtuulliseen hintaan laadukasta ja monipuolista seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää tietoa, koulutusta, kattava seksuaalikasvatus mukaan lukien, ja terveydenhuoltopalveluja.

Tasapuoliset mahdollisuudet yhteiskunnan palveluihin

Sopimuksella edistetään osallistavaa ja tasapuolista mahdollisuutta laadukkaaseen koulutukseen kaikilla tasoilla, tekninen, ammatillinen ja aikuiskoulutus mukaan lukien, sekä digitaaliteknologian ja -palvelujen saatavuuteen, jotta voidaan varmistaa, että kaikki saavat tarvitsemansa tiedot ja taidot voidakseen elää ihmisarvoista elämää ja edistää yhteisönsä hyvinvointia.

Sopimuksella mahdollistetaan terveys kaikissa politiikoissa -periaatteen noudattaminen, torjutaan eriarvoisuutta ja esteitä terveyspalvelujen saatavuudessa sekä terveydenhuollon piiriin pääsyssä, mahdollistetaan kaikissa maissa terveydenhuollon yleinen saatavuus, rakennetaan vahvoja ja tehokkaita terveydenhuoltojärjestelmiä sekä tehdään yhteistyötä yhteisten etujen mukaisissa asioissa, ennen kaikkea tartunta- ja muiden tautien ehkäisemisessä ja niihin puuttumisessa.

Sopimuksella parannetaan puhtaan juomaveden, jätevesihuollon ja hygienian yleistä saatavuutta kaikille muun muassa kestävä ja yhdenmennyksen vesihuollon, riittävän ja tasapuolisen jätevesihuollon ja hygienian saatavuuden sekä kohtuuhintaisten, luotettavien, kestävien ja nykyaikaisten energiapalvelujen avulla ja tarjoamalla mahdollisuus tyydyttäviin, turvallisiin ja kohtuuhintaisiin asuntoihin.

Sosiaalinen suojelu

Sopimuksessa tunnustetaan, että sosiaalisen suojelun politiikat ja järjestelmät muuttavat yhteiskuntaa edistämällä yhdenvertaisuutta ja sosiaalista osallisuutta sekä kiihdyttämällä osallistavaa, tasapuolista ja kestävää talouskasvua.

Tätä varten osapuolet sitoutuvat kehittämään asteittain yleisiä, kansallisesti omiksi koettuja sosiaalisen suojelun järjestelmiä, joihin kuuluvat muun muassa sosiaaliavustus, sosiaalivakuutus ja työmarkkinatoimenpiteet, joilla pyritään täyteen ja tuottavaan työllisyyteen ja ihmisarvoisten työpaikkojen luomiseen kaikille, erityisesti naisille ja nuorille, sekä hyväksymään sosiaalisen suojelun vähimmäistasot, jotta voidaan varmistaa, että kasvun hedelmät jakautuvat laajasti ja tasaisesti ja että köyhyys saadaan poistettua vuoteen 2030 mennessä. Osapuolet soveltavat myös strategioita lapsi- ja pakkotyövoiman käytön lopettamiseksi ILO:n velvoitteiden mukaisesti.

Osapuolet edistävät vammaisten henkilöiden oikeuksia ja toteuttavat määrätietoisia toimenpiteitä, jotta heidän täysi osallisuutensa yhteiskuntaan ja yhdenvertainen osallistumisensa työmarkkinoille varmistettaisiin ottaen huomioon heidän erityistarpeensa. Osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen allekirjoittamiseksi, ratifioimiseksi ja panemiseksi kaikilta osin täytäntöön.

Sukupuolten tasa-arvo

Sopimuksessa vahvistetaan uudelleen, että naisten ja miesten sekä tyttöjen ja poikien tasa-arvo on ehdottoman tärkeää kestävä kehityksen kannalta, koska sillä on kerrannaisvaikutuksia köyhyyden poistamiseen, kestävä väestönkasvun saavuttamiseen ja vaurauden lisäämiseen ja se mahdollistaa demokraattisten yhteiskuntien kehittämisen ihmisoikeuksien, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja kestävyiden pohjalta.

Osapuolet tekevät yhteistyötä kaikenlaisen seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan syrjinnän ja väkivallan poistamiseksi sekä lapsi-, varhais- ja pakkoavioliittojen ja naisten sukupuolielinten silpomisen ja leikkaamisen lopettamiseksi.

Osapuolet varmistavat, että sukupuolinäkökohdat sisällytetään järjestelmällisesti kaikkiin politiikkoihin, sillä ne ovat keskeinen kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista edistävä tekijä.

Riittävän, kohtuuhintaisen, turvallisen ja ravitsevan ruoan saatavuus

Sopimuksessa sitoudutaan nälän torjuntaan ja todetaan, että aliravitsemus on kehityksen suurimpia esteitä. Osapuolet toimivat varmistaakseen riittävän, kohtuuhintaisen, turvallisen ja ravitsevan ruoan saatavuuden kaikille. Sopimuksella vahvistetaan koordinoituja, nopeampia ja monialaisia toimia, joiden tavoitteena on poistaa nälkä, lisätä monipuolisia paikallisia ja alueellisia ruoantuotantovalmiuksia, varmistaa ruokaturva ja ravitsemus ja parantaa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien selviytymiskykyä, varsinkin pitkittyneistä tai toistuvista kriiseistä kärsivissä maissa.

Selviytymiskyky

Sopimukseen sisältyy määräyksiä, joilla vahvistetaan yhteiskunnan ja valtion selviytymiskykyä ja erityisesti haavoittuvien väestöosien kykyä selviytyä ympäristöön ja ilmastonmuutokseen liittyvistä haasteista, talouden häiriöistä, luonnononnettomuuksista, ihmisen aiheuttamista katastrofeista, konflikteista ja globaaleista terveysuhkista, kuten mikrobilääkeresistenssistä. Osapuolet ottavat toimissaan järjestelmällisesti huomioon riskinarvioinnin ja selviytymiskyvyn varmistaakseen, että yksilöt, yhteisöt, instituutiot ja maat voivat valmistautua paremmin stressitilanteisiin ja häiriöihin, kestää niitä, sopeutua niihin ja toipua niistä nopeasti ilman, että pitkän aikavälin kehitysnäkymät vaarantuvat.

Tiede, tekniikka ja innovointi

Osapuolet sitoutuvat sopimuksessa vahvistamaan kestävästä kehityksestä koskevaa tutkimusta ja innovointia, muun muassa kumppanuuksilla inhimillisen kehityksen kannalta keskeisillä aloilla, joilla julkiselle rahoitukselle on suuri tarve. Osapuolet sopivat tutkijoiden ja innovoijien yhteistyön syventämisestä alueiden välillä jo olemassa olevia mekanismeja hyödyntäen.

Kulttuuriyhteistyö

Osapuolet sitoutuvat sopimuksessa edistämään uskontojen- ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua ja kulttuuriyhteistyötä, jossa kunnioitetaan asianmukaisesti kulttuurien monimuotoisuutta ja tunnustetaan yleismaailmalliset arvot. Tavoitteena on edistää ihmisten keskinäistä ymmärrystä ja auttaa heitä tuntemaan toistensa kulttuureja sekä estää väkivaltaista radikalisoitumista.

Sopimuksessa tunnustetaan, että kumppanimaiden dynaamiset kulttuuri- ja luovat alat, kulttuuriperintö mukaan lukien, voivat edistää köyhyyden torjuntaa, sillä ne ovat tärkeitä kasvun, työllisyyden, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja paikallisen kehityksen vauhdittajia. Sopimuksessa todetaan myös, että strateginen lähestymistapa kulttuuriyhteistyöhön voisi tehostaa radikalisoitumisen ja muukalaisvihan kaltaisten haasteiden käsittelemistä. Sopimus sisältää määräyksiä, joilla tehostetaan toimia aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön suojaamiseksi.

III osasto Osallistava ja kestävä talouskehitys

Sopimuksessa todetaan, että osallistava ja kestävä talouskasvu, joka hyödyttää kaikkia ihmisiä, on ratkaisevaa kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Sopimuksessa tunnustetaan, että täysi ja tuottava työllisyys ja ihmisarvoisten työpaikkojen luominen kaikille ovat olennaisia edellytyksiä köyhyyden poistamiselle ja hyvinvoinnille. Siinä todetaan myös, että sukupuolten välinen tasa-arvo sekä naisten ja nuorten taloudellinen voimaannuttaminen ovat keskeisiä kestävän talouskasvun mahdollistajia.

Lisäksi sopimuksessa todetaan, että osapuolet pyrkivät yhdessä luomaan asianmukaiset olosuhteet investointien lisäämiselle, talouden monipuolistamiselle, alueellisen talouden yhdentymiselle, kaupankäynnin tehostamiselle sekä yksityisen sektorin kehittymiselle kaikilla aloilla. Investointien edistäminen ja yksityisen sektorin kehittäminen kuuluvat kumppanuuden keskiöön.

Taloutta koskeva vuoropuhelu

Sopimus sisältää taloudellista vuoropuhelua koskevia määräyksiä, joiden tavoitteena on etenkin helpottaa talousuudistuksia auttamalla osapuolia ymmärtämään paremmin toistensa talouksien perusteita tarpeen mukaan. Osapuolet sopivat vaihtavansa makrotalouspolitiikkaa ja rakenneuudistuksia koskevia tietoja ja näkemyksiä. Ne voivat myös tehdä yhteisiä analyysejä yhteisiin etuihin liittyvistä talouskysymyksistä, kuten finanssi- ja rahapolitiikan puitteista ja niiden täytäntöönpanoa koskevista välineistä.

Sopimukseen sisältyy myös määräyksiä yhteistyöstä sellaisten moitteettoman julkisen varainhoidon järjestelmien kehittämiseksi ja toteuttamiseksi, joissa noudatetaan tuloksellisuuden, avoimuuden ja vastuuvollisuuden peruseriaatteita.

Investoinnit ja yksityisen sektorin kehittäminen

Sopimuksessa todetaan, että yksi kumppanuuden keskeisistä tavoitteista on tarjota EU:n ja AKT-valtioiden kansalaisille ja yrityksille merkittävästi uusia mahdollisuuksia luomalla osallistavaa kasvua ja ihmisarvoisia työpaikkoja kaikille.

Osapuolet pyrkivät yhteistyössä luomaan mahdollistavan taloudellisen ympäristön, jonka avulla voidaan merkittävästi lisätä molempia osapuolia hyödyttäviä kestäviä ja vastuullisia investointeja. Osapuolet edistävät EU:n ja sen jäsenvaltioiden toimivaltuudet huomioon ottaen houkuttelevan ja vakaan ympäristön luomista investoinneille tukemalla läpinäkyviä ja avoimia investointisääntöjä ja tasapainoisia sääntelykehyksiä sekä etsimällä mekanismeja, joiden avulla voidaan helpottaa vastavuoroisia julkisia ja yksityisiä investointivirtoja. Näihin kuuluvat erityisesti yksityisiä investointeja koskevat takuut, diasporayhteisön tekemien investointien ja siltä saatavan rahoituksen edistäminen ja liiketoimintailmaston parantaminen, pääoman ja teknologian siirto sekä investointimahdollisuuksia koskevan tiedon vaihtaminen.

Osapuolet tukevat mikro-, pk- ja startup-yritysten asemaa keskeisinä osallistavan talouskasvun ja innovoinnin sekä kestävän kehityksen mahdollistajina. Tätä varten ne tekevät yhteistyötä auttaakseen EU:n ja kumppanimaiden mikro- ja pk-yrityksiä sekä startup-yrityksiä integroitumaan tehokkaasti kestäviin toimitus- ja arvoketjuihin oikeudenmukaisin ehdoin.

Osapuolet tunnustavat, että asianmukainen infrastruktuuri (ml. liikenne-, energia- ja vesihuoltoinfrastruktuurit ja digitaaliset yhteydet) sekä tutkimus ja innovointi ovat keskeisiä kestävän talouskasvun edellytyksiä ja aikaansaajia.

Osapuolet lisäävät myös teknistä ja ammatillista koulutusta koskevaa yhteistyötä ja yhdistävät sen tehokkaammin työmarkkinoiden mahdollisuuksiin ja osaamistarpeisiin.

Osapuolet tehostavat vuoropuhelua ja yhteistyötä rahoituspalvelujen käyttömahdollisuuksien ja vastuullisen rahoituksen saannin parantamiseksi useiden erilaisten rahoituspalvelujen ja innovatiivisten rahoitusvälineiden ja -mekanismien avulla, mukaan lukien lainat, osakkeet, luotot ja vakuutukset, ja erityisesti tukemalla pääomamarkkinoiden sekä turvallisten, hyvin valvottujen ja avointen rahoitusjärjestelmien ja -välineiden kehittämistä.

Osapuolet edistävät siirtymistä vähähiiliseen ja resurssitehokkaaseen kiertotalouteen muun muassa tukemalla kestävää kulutusta ja tuotantoa koskevia toimintatapoja sekä ympäristöä säästävää jätteiden- ja kemikaalien käsittelyä. Lisäksi ne edistävät ympäristön ja talouden kannalta haitallisten tukien poistamista vaiheittain.

Osapuolet vahvistavat uudelleen sitoutumisensa työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun. Osapuolet vahvistavat uudelleen, että yksityisellä sektorilla ja investointitoiminnassa on noudatettava ja edistettävä ihmisoikeuksia sekä työelämää ja ympäristöä koskevia perusnormeja. Osapuolet vahvistavat myös yhdistymisvapauden periaatteen ja sitoumuksensa kansainvälisesti tunnustettujen, Kansainvälisen työjärjestön (ILO) puitteissa tai muissa asiaan liittyvissä yhteyksissä sovittujen työelämän ja sosiaalisten normien edistämiseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon. Lisäksi osapuolet sitoutuvat luomaan enemmän ja ihmisarvoisia työpaikkoja, joiden avulla edistetään naisten, nuorten, köyhimpien ja haavoittuvimmassa asemassa olevien taloudellista ja sosiaalista osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia.

Osapuolet varmistavat, että yritykset noudattavat yritysten yhteiskuntavastuun ja vastuullisen liiketoiminnan periaatteita, ympäristövastuuta, verosääntöjä, avoimuutta ja vastuullisuutta, kansainvälisesti tunnustettujen ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti koko arvoketjussa.

Yhteistyö kaupan alalla

Osapuolet tunnustavat kaupan ja investointien merkityksen AKT-valtioiden ja EU:n suhteille ja AKT-valtioiden talouksien kehittymiselle. Osapuolet lupaavat edistää kauppaa ja investointeja välillään, mikä lisää niiden integroitumista alueelliseen ja maailmantalouteen.

Osapuolet ilmaisevat sitoutuvansa edelleen kunnioittamaan Maailman kauppajärjestön (WTO) puitteissa niille asetettuja velvollisuuksia ja edistämään WTO:n tavoitteita.

Sopimuksella pyritään helpottamaan alueellista kauppaa ja investointeja. Tähän liittyen osapuolet toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta ne voivat hyödyntää täysimääräisesti talouskumppanuussopimusten ja muiden etuuskohtelukauppaa koskevien järjestelmien mahdollistaman vakaan ja ennakoitavan kehityksen tarjoamat edut. Tämä koskee myös mahdollisuutta tarpeen mukaan laajentaa ja syventää sopimuksia uudelleentarkastelulausekkeiden ja asianomaisten osapuolten sopimuksen mukaisesti.

Osapuolet vahvistavat uudelleen, että ihmisoikeuksien, demokratian periaatteiden ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen, joukkotuhousoseiden leviämisen estäminen ja hyvä hallintotapa ovat olennaisia ja perustavanlaatuisia osia kaikissa talouskumppanuussopimuksissa, jotka on tehty tai on määrä tehdä.

Osapuolet sitoutuvat edistämään kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin, etenkin mikro- ja pk-yritysten, osallistumista kauppaa ja siihen liittyviä seikkoja koskevaan vuoropuheluun ja talouskumppanuussopimusten täytäntöönpanoon.

Osapuolet sopivat osallistuvansa vuoropuheluun asianmukaisilla tasoilla ja tarpeen mukaan sekä tekemään kansainvälisillä foorumeilla kauppaa koskevaa yhteistyötä.

Osapuolet vahvistavat sitoutuvansa sisällyttämään kestäväen kehityksen ja sen sosiaalisen ja ympäristöulottuvuuden kaikkiin keskinäisiin kauppasuhteisiinsa, edistämään reilua ja eettistä kauppaa sekä edistämään yhteistyötä ja vuoropuhelua kaikkien asiaan kuuluvien toimijoiden kanssa näillä aloilla.

Osapuolet vahvistavat uudelleen kansainvälisten välineiden mukaiset sitoumuksensa palvelujen kaupan alalla ja lisäävät alaa koskevaa vuoropuhelua ja yhteistyötä asianmukaisella tasolla. Tarvittaessa osapuolet toistavat tiettyjä aloja koskevat sitoumuksensa, kuten meri- ja lentoliikennettä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa koskevat sitoumukset.

Osapuolet vahvistavat uudelleen myös kansainvälisiin sopimukseen ja muihin välineisiin perustuvat kaupan alan sitoumuksensa, kuten teollis- ja tekijänoikeuksia, tullien ulkopuolisten kaupanesteiden poistamista, julkisia hankintoja, tehokasta ja järkevää kilpailupolitiikkaa (ml. julkisten tukien avoimuus), tullimenettelyjen ja kaupan helpottamista, sääntelyn yhdenmukaistamista, standardointia ja sertifiointia sekä terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevat sitoumuksensa, sekä lisäävät näitä seikkoja koskevaa vuoropuhelua ja yhteistyötä asianmukaisella tasolla.

IV osasto Ympäristökestävyys, ilmastonmuutos ja luonnonvarojen kestävä hoito

Sopimuksessa tunnustetaan, että ympäristön pilaantuminen ja ilmastonmuutos ovat merkittäviä uhkia kestäväälle kehitykselle ja vaarantavat nykyisten ja tulevien sukupolvien elämän ja elämänlaadun. Osapuolet muistuttavat tältä osin, että ympäristönsuojelu ja ilmastonmuutoksen torjunta liittyvät läheisesti muihin sopimuksen strategiaan painopisteisiin, etenkin rauhaan ja turvallisuuteen, sekä kestäväen ja osallistavaan talouskehitykseen.

Osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä nopeuttaakseen ympäristöön ja ilmastonmuutokseen liittyvien kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja Pariisin ilmastopimuksen täytäntöönpanoa.

Osapuolet sitoutuvat tiivistämään yhteistyötä ja muodostamaan kansainvälisillä foorumeilla vaikuttamaan kykeneviä liittoutumia asiaan liittyvissä kysymyksissä ja etenkin ilmastonmuutosta, kestäväää ja uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevia toimia, valtamerien hallinnointia ja vesienhoitoa, biodiversiteettiä sekä luontoon perustuvien ratkaisujen edistämistä koskevissa asioissa. Lisäksi ne sopivat sisällyttävänsä kaikkiin politiikkoihin, suunnitelmiin ja investointeihin ympäristökestävyyden, ilmastonmuutosta koskevat tavoitteet ja pyrkimyksen vihreään kasvuun sekä lisäävänsä paikallisviranomaisten, kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin osallistamista ja puuttuvansa kaikenlaiseen haavoittuvuuteen niin, että ketään ei jätetä.

Osapuolet tunnustavat, että ilmastonmuutoksen haittavaikutusten hallinta ja vähentäminen edellyttävät kunnianhimoisia toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi, mukaan lukien katastrofiriskien vähentämiseksi. Tätä varten ne sopivat antavansa kunnianhimoisia, mitattavissa olevia ja oikeudenmukaisia ilmastonmuutoksen hillintää koskevia sitoumuksia, joissa otetaan huomioon kunkin valtion olosuhteet sekä valtioiden muuttuvat taloustilanteet ja taloudelliset resurssit. Osapuolet lupaavat sisällyttää kansallisiin prosesseihin ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevia suunnitelmia ja jakamaan kokemuksia, jotta ilmastonmuutos ei estäisi kestäväää kehitystä. Ne sitoutuvat myös edistämään investointeja ja ihmisarvoisten työpaikkojen luomista resurssitehokkaaseen ja vähähiiliseen vihreään talouteen.

Osapuolet tukevat ja edistävät aloitteita, joilla lisätään merkittävästi vähiten kehittyneiden maiden ja pienten kehittyvien saarivaltioiden valmiuksia tuottaa varhaisvaroittamista ja riskejä koskevia tietoja.

Osapuolet tukevat maan, veden ja muiden luonnonvarojen suojelua ja kestäväää hoitoa ja käyttöä, kiertotalouden toimintatapojen sekä kestävään kulutuksen ja tuotannon edistämistä sekä biodiversiteetin ja ekosysteemien suojelua ja kestäväää hoitoa muun muassa metsätaloudessa ja torjumalla luonnonvaraisten eläinten ja kasvien ja puutavaran laiton kauppaa, ja sisällyttävät ne kaikkiin politiikkoihin. Jotta valtameret olisivat terveitä ja tuottavia, osapuolet edistävät meriekosysteemien suojelua ja ennallistamista, valtamerien luonnonvarojen suojelua ja kestäväää hoitoa sekä kestäväää kalataloutta ja käsittelevät kysymystä valtamerien happamoitumisesta. Sopimus sisältää lisäksi määräyksiä, joilla varmistetaan maaperää ja maankäyttöä koskevien oikeuksien, kalastuksen ja metsien vastuullinen hallinnointi.

Osapuolet ottavat yhteistyötä tiivistäessään huomioon seuraavat seikat:

- pienten kehittyvien saarivaltioiden ja rannikkoväestön haavoittuvuus ja erityisesti ilmastonmuutoksesta aiheutuva uhka;
- valtioiden altistuminen yhä vaikeampien kuivuusjaksojen, tulvien, vedenpuutteen, maaperän ja metsien huonontumisen, metsäkadon ja aavikoitumisen ongelmille;
- katastrofiriskin vähentämistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien strategioiden ja toimien väliset yhteydet sekä niiden läheisen yhteyden selviytymiskykyyn, ilmastonmuutoksen hillitsemiseen, ekosysteemipalveluihin, ruokaturvaan sekä pakkomuuttoon, muuttoliikkeeseen ja turvallisuuteen.

Osapuolet tekevät yhteistyötä riskirahoituksen ja riskinsiirron alalla, mukaan lukien ehdolliset budjetit, luotot ja riskinsiirtoratkaisut, kuten vakuutusratkaisut.

V osasto Rauha, turvallisuus ja oikeus

Sopimuksessa tunnustetaan, että rauhan, vakauden ja turvallisuuden, mukaan lukien ihmisten turvallisuuden ja selviytymiskyvyn, edistäminen on ratkaiseva ennakoedellytys kestäväälle kehitykselle ja vaurastumiselle. Siinä todetaan uudelleen, että kestävää kehitystä ei synny ilman rauhaa ja turvallisuutta eikä kestävää rauhaa ja turvallisuutta saavuteta ilman osallistavaa kehitystä.

Sopimuksessa tunnustetaan lisäksi, että ilmastonmuutos, ympäristöpaineet ja ympäristön huonontuminen vaikuttavat suoraan ja välillisesti kansainväliseen turvallisuuteen ja vakauteen ja pääasiassa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin. Ne johtavat elinkeinojen menetyksiin, lisäävät katastrofiriskiä, johtavat väestön pakkomuuttoon ja pahentavat sosiaalisen ja poliittisen levottomuuden uhkaa sekä vakavia turvallisuusjännitteitä.

Osapuolet soveltavat konflikteihin ja kriiseihin sekä niiden ehkäisemiseen, välitykseen, ratkaisemiseen ja sovintopyrkimyksiin yhdenmukaista lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon sekä siviilialan että sotilaalliset valmiudet. Se voidaan panna täytäntöön muun muassa turvallisuussektorin uudistuksin kiinnittäen erityistä huomiota epävakautteen. Osapuolet tekevät tiivistä yhteistyötä maanosan laajuisten ja alueellisten järjestöjen sekä YK:n, kansainvälisten rahoituslaitosten ja kolmansien maiden kanssa. Ne edistävät osallistavia vuoropuhelun ja yhteisymmärryksen rakentamisen mekanismeja ja rakenteita, jotka tukevat nuorten ja naisten aktiivista osallistumista, ja ottavat työhön mukaan paikallisyhteisöjä ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjä. Osapuolet tunnustavat, että naiset ja tytöt ovat keskeisiä kehityksen ja muutoksen tekijöitä. Sopimuksessa tunnustetaan naisten merkittävä rooli ja tosiasiallinen osallistuminen rauhanrakentamiseen, konfliktien ehkäisemiseen, välitykseen, ratkaisemiseen ja humanitaariseen avustustoimintaan sekä otetaan huomioon, että naiset ja tytöt ovat sukupuoleen perustuvan väkivallan uhreja konflikteissa.

Osapuolet tekevät yhteistyötä parantaakseen luonnonvarojen hallintaa, kaivannaisteollisuus mukaan lukien, jotta luonnonvarat hyödyttäisivät koko yhteiskuntaa ja voitaisiin estää niiden laitton hyödyntäminen ja kauppa, jotka aiheuttavat ja ylläpitävät konflikteja.

Osapuolet sitoutuvat tehostamaan yhteisiä toimia terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä puuttumaan radikalisoitumisen perimmäisiin syihin ja tukemaan sosiaalista ja taloudellista kehitystä kunnioittaen kuitenkin täysimääräisesti oikeusvaltioperiaatetta, kansainvälistä oikeutta, ihmisoikeuksia koskevaa oikeutta, pakolaisoikeutta ja kansainvälistä humanitaarista oikeutta.

Osapuolet torjuvat entistä määrätietoisemmin kaikenlaista kansalaisiin kohdistuvaa väkivaltaa sekä järjestäytyntä rikollisuutta ja laitonta kauppaa, mukaan lukien ihmiskauppa, asekauppa, luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppa sekä kulttuurinesineiden kauppa, huumausainekauppa ja vaarallisten aineiden kauppa.

Osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä sen estämiseksi, että niiden rahoitusjärjestelmiä käytetään rikosten (ml. laitton kauppa ja korruptio) tuottamien tulojen rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen.

Osapuolet sitoutuvat puuttumaan rankaisemattomuuteen kaikilla tasoilla ja erityisesti silloin, kun on kyse vakavimmista kansainvälistä yhteisöä koskettavista rikoksista. Tätä varten ne vahvistavat uudelleen määrätietoisesti pyrkimyksensä panna täytäntöön Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussääntö ja tarpeen mukaan siihen liittyvät asiakirjat. Osapuolet tunnustavat, että täysimääräisen yhteistyön tekeminen Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa on ehdottoman tärkeää, ja tunnustavat kansallisten rikostuomioistuinten ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen täydentävän toisiaan oikeuden ja sovinnon saavuttamisessa.

Osapuolet vahvistavat uudelleen sitoutuvansa torjumaan joukkotuhoaseiden ja niiden kantolaitteiden leviämistä noudattamalla täysimääräisesti kansainvälisistä aseriisunta- ja asesulkusopimuksista johtuvia velvoitteitaan sekä muita asiaa koskevia kansainvälisiä velvoitteita. Osapuolet vahvistavat, että tämä on yksi sopimuksen olennaisista osista.

Osapuolet tehostavat toimiaan torjuakseen jalkaväkimiinojen ja muiden sodan räjähtämättömien jäänteiden sekä pienaseiden ja kevyiden aseiden laitonta valmistusta, siirtoa, liikkumista, liiallista keskittymistä ja hallitsematonta leviämistä. Osapuolet tunnustavat myös kansainvälisiä standardeja koskevien sopimusten mukaisten, aseiden siirtoa koskevien kansallisten valvontajärjestelmien merkityksen.

Osapuolet sitoutuvat suojelemaan kriittistä infrastruktuuria, vähentämään kemiallisia, biologisia sekä säteilyyn ja ydinmateriaaliin liittyviä tahattomasti tai rikollisesti aiheutettuja tai luonnononnettomuuksista johtuvia riskejä sekä parantamaan siviili-ilmailun ja meriliikenteen turvallisuutta muun muassa torjumalla merirosvousta ja merellä tehtäviä aseellisia ryöstöjä.

Osapuolet sitoutuvat tiivistämään yhteistyötä kyberturvallisuuden parantamiseksi, huipputeknologiaan liittyvän rikollisuuden, kyberrikollisuuden ja sähköisten rikosten torjumiseksi ja verkkoturvallisuuden parantamiseksi vaihtamalla tietoja ja käytännön kokemuksia täysin lainsäädäntönsä ja kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteidensa mukaisesti.

Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä varmistaakseen henkilötietojen korkeatasoisen suojan asiaa koskevien kansainvälisten oikeudellisten asiakirjojen ja normien mukaisesti muun muassa vaihtamalla tietoja ja kokemuksia.

VI osasto Muuttoliike ja liikkuvuus

Sopimuksella lujitetaan osapuolten sitoutumista yhteistyön parantamiseen aidon kumppanuuden ja yhteisvastuun hengessä ja noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta, muun muassa kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä sekä EU:n ja kansallista toimivaltaa.

Sopimuksessa tunnustetaan, että laillisella muuttoliikkeellä ja liikkuvuudella voi olla myönteisiä vaikutuksia kestäväan kehitykseen, jos niitä hallitaan hyvin. Sopimuksessa vahvistetaan yhteinen poliittinen sitoutuminen laittoman muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisten syiden käsittelemiseen. Lisäksi tunnustetaan etelä–etelä-suuntaisen sekä ympäristösyistä ja ilmastonmuutoksesta johtuvan muuttoliikkeen ja liikkuvuuden samoin kuin pakkomuuton merkitys.

Sopimuksessa tunnustetaan, että näitä moninaisia ja toisiinsa liittyviä painopistealoja varten on tärkeä laatia kattava, johdonmukainen, käytännöllinen ja tasapainoinen lähestymistapa, joka on kaikilta osin kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön sekä soveltuvin osin kansainvälisen pakolaisoikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukainen.

Sopimuksessa pyritään kansainvälistä oikeutta sekä EU:n ja kansallista toimivaltaa kaikilta osin noudattaen hyödyntämään turvallisen, hallitun ja laillisen muuttoliikkeen ja liikkuvuuden edut sekä saamaan aikaan ja käyttämään tarvittavaa vaikutusvaltaa soveltamalla kaikkia asiaan liittyviä politiikkoja ja välineitä, mukaan lukien kehitys, kauppa ja viisumit, mitattavissa olevien tulosten aikaan saamiseksi laittoman muuttoliikkeen hillitsemisessä ja laittomien maahanmuuttajien palauttamisessa. Tämän päämäärän saavuttamiseksi kaikkia maahanmuuttoa koskevan yhteistyön osa-alueita käsitellään säännöllisessä poliittisessa vuoropuhelussa.

[...].

Osapuolet tunnustavat, että diasporayhteisöön kuuluvat voivat osallistua lähtömaidensa kehitykseen eri tavoin, muun muassa taloudellisin panoksin, siirtämällä tietoa, kokemuksia ja teknologiaa sekä kansallisten sovintoprosessien puitteissa.

[...]

Sopimuksella lujitetaan osapuolten sitoutumista yhteistyöhön laittomien muutto**virtojen hillitsemiseksi noudattaen kaikilta osin kansainvälistä turvapaikkalainsäädäntöä** ja tunnustaan laittoman muuttoliikkeen **kielteiset vaikutukset** lähtö-, kauttakulku- ja kohdemaihin, **muun muassa siihen liittyvät humanitaariset ja turvallisuushaasteet**, sekä muuttajien **kasvanut** riski joutua ihmisoikeusloukkausten, ihmiskaupan ja kaltoinkohtelun uhriksi.

Sopimuksessa otetaan huomioon kansainväliset sitoumukset suojata kaikkien pakolaisten ja muuttajien ihmisoikeudet ja kehittää kaikenlaisen syrjinnän, rasismien ja muukalaisvihan vastaisia toimenpiteitä ottaen huomioon, että ihmisoikeudet ovat yleismaailmallisia ja jakamattomia. Sopimuksessa vahvistetaan osapuolten sitoutuminen kolmansien maiden kansalaisten oikeudenmukaiseen kohteluun. Osapuolet sitoutuvat hyväksymään tehokkaat kotouttamispolitiikat niiden alueilla laillisesti oleskelevia varten.

Sopimuksessa vahvistetaan osapuolten oikeudellinen velvollisuus ottaa ehdoitta takaisin omat kansalaisensa, jotka oleskelevat laittomasti toisen osapuolen alueella, ja varmistaa sitoumuksen sujuva ja tehokas toteuttaminen. Tätä varten sopimus sisältää konkreettisia määräyksiä siitä, miten nämä velvollisuudet toteutetaan käytännössä ja miten niiden täyttäminen varmistetaan.

Sopimuksen mukaan osapuolet sitoutuvat varmistamaan, että ihmisten oikeuksia ja ihmisarvoa suojataan ja kunnioitetaan täysimääräisesti, myös kaikissa menettelyissä, joissa laittomia muuttajia palautetaan lähtömaihinsa. Osapuolet sopivat lujittavansa yhteistyötä, jolla pyritään helpottamaan paluita ja uudelleensijoituksia sekä paluumuuttajien kestävää uudelleenkotouttamista kumppanuuden ja yhteisvastuun periaatteiden mukaisesti.

Sopimuksessa todetaan osapuolten pyrkivän määrätietoisesti tehostamaan toimiaan ihmiskaupan ja maahanmuuttajien salakuljetuksen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi edistämällä ja tukemalla yhdennettyä rajaturvallisuutta, **rajavalvonta mukaan lukien**, tutkimalla talousrikoksia yhdessä ja tekemällä yhteistyötä rikoksiin liittyvissä syytetoimissa.

Sopimuksessa todetaan osapuolten sitoutuvan vahvistamaan pakolaisten ja muiden asuinseuduiltaan siirtymään joutuneiden henkilöiden suojelua kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön mukaisesti ja soveltuvin osin kansainvälisen pakolaisoikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti, tukemaan **tilanteen mukaan** heidän kotoutumistaan vastaanottaviin maihin ja kehittämään ensimmäisten turvapaikkamaiden, kauttakulkumaiden ja kohdemaiden valmiuksia. Huomiota kiinnitetään erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin, naiset, lapset ja ilman huoltajaa olevat alaikäiset mukaan luettuna, ja heidän erityistarpeisiinsa.

3 OSA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Sopimuksessa vahvistetaan osapuolten sitoutuminen sääntöihin perustuvaan maailmanjärjestykseen, jonka keskeinen periaate on monenvälisyys ja jonka keskiössä on YK. Tarkoituksena on vakiinnuttaa rauha, oikeus, vauraus, kestävä kehitys ja globaalien yhteisresurssien pysyvä suojelu.

Käytännössä sitoumus näkyy määrätietoisena pyrkimyksenä uudistaa ja vahvistaa monenvälisiä instituutioita niiden tuloksellisuuden, vastuuvollisuuden ja edustavuuden parantamiseksi.

Sitoumuksen avulla voidaan myös edistää ja tukea ihmisoikeuksia, demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja oikeutta kansainvälisellä tasolla sekä varmistaa, että osapuolet toteuttavat tarvittavat toimet ratifioidakseen ja pannakseen täytäntöön keskeiset kansainväliset sopimukset ja saattaakseen ne osaksi kansallista lainsäädäntöään.

Sopimuksella lujitetaan merkittävästi osapuolten sitoumusta yhdistää voimansa niissä asioissa, joissa kumppanuudesta on merkittävää lisäarvoa maailmanlaajuisten toimien edistämisessä.

Osapuolet sopivat pyrkivänsä sekä poliittisella että operatiivisella tasolla säännöllisesti yhteisymmärrykseen eri strategisista teemoista helpottaakseen toimien, kuten äänestämisen, toteuttamista oikea-aikaisesti ja koordinoitusti asianmukaisilla kansainvälisillä foorumeilla ja kansainvälisissä hankkeissa. Osapuolet hyödyntävät tätä varten erityisesti ministerikokouksia ja sopivat käyttävänsä tai luovansa asianmukaisia koordinoituneita mekanismeja voidakseen tehdä mahdollisimman hyvää yhteistyötä Yhdistyneiden kansakuntien, Maailman kauppajärjestön ja muiden kansainvälisten foorumien puitteissa.

Sopimuksessa todetaan, että osapuolet voivat aktiivisesti pyrkiä tiiviiseen yhteistyöhön ja strategiini liittoutumiin sellaisten kolmansien maiden ja/tai ryhmittymien kanssa, joiden kanssa niillä on yhteiset arvot ja edut, kasvattaakseen diplomaattista vaikutusvaltaansa kansainvälisillä foorumeilla.

3. EU–AFRIKKA-KUMPPANUUS

1 osa YHTEISTYÖN PERUSTA

Sopimuksessa todetaan, että EU:n ja Afrikan kumppanuus muodostuu sopimuksen yleisessä osassa määrätyistä yleisistä tavoitteista, periaatteista ja sitoumuksista sekä tässä pöytäkirjassa määrätyistä erityisistä tavoitteista ja sitoumuksista. Yleinen osa ja pöytäkirja ovat toisiaan täydentäviä ja vahvistavia.

Sopimuksella syvennetään Euroopan unionin ja Afrikan suhteita ja luodaan molempia osapuolia hyödyttävä poliittinen kumppanuus, joka mahdollistaa kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttamisen ja osapuolten keskeisten etujen hoitamisen.

Osapuolet toteuttavat konkreettisia toimia muun muassa seuraavien tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Rakennetaan rauhanomaisia ja selviytymiskykyisiä yhteiskuntia ja käsitellään väestörakenteeseen liittyviä kysymyksiä, jotta voidaan täyttää Euroopan ja Afrikan nykyisten ja tulevien sukupolvien oikeudet odotukset.
- Edistetään julkisia ja yksityisiä investointeja, kauppaa ja alueellista talouden yhdentymistä sekä ihmisarvoisten työpaikkojen luomista kaikille.
- Edistetään ja kunnioitetaan ihmisoikeuksia ja toteutetaan ne. Suojellaan naisten ja tyttöjen yhtäläisiä oikeuksia ja edistetään heidän taloudellista, sosiaalista ja poliittista voimaannuttamistaan, saavutetaan sukupuolten tasa-arvo ja varmistetaan, että sukupuolinäkökohdat sisällytetään järjestelmällisesti kaikkiin politiikkoihin. Tuetaan nuorten toiveita ja torjutaan kaikenlaista syrjintää ja syrjäytymistä, joka voi edistää väkivaltaisia ääriliikkeitä.
- Torjutaan eriarvoisuutta ja edistetään sosiaalista yhteenkuuluvuutta, jotta voidaan poistaa köyhyys, noudattaa 'ketään ei jätetä' -periaatetta, ja puuttua pitkittyneiden humanitaaristen kriisien kielteisiin vaikutuksiin. Muutetaan liikkuvuus ja muuttoliike mahdollisuuksiksi, **hyödynnetään hyvin hallitun muuttoliikkeen edut, hillitään laitonta muuttoliikettä** ja puututaan **sen perimmäisiin syihin noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta sekä EU:n ja kansallista toimivaltaa.**

- Mobilisoidaan tukea maille ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumiseksi yhdenmukaistetuin ilmastotoimin ja kehitetään pitkän aikavälin vähähiilisiä talouksia sekä varmistetaan oikeudenmukaiset mahdollisuudet hyödyntää luonnonvaroja ja luonnonvarojen kestävä hoito, jotta voidaan tarttua aiemmin hyödyntämättömiin taloudellisiin mahdollisuuksiin, suojella biodiversiteettiä ja estää luonnonvarojen laiton käyttö muun muassa konflikteja pitkittäväällä tavalla.

Sopimuksella kehitetään edelleen, vahvistetaan ja päivitetään yhteistä EU–Afrikka-strategiaa. Sopimuksessa viitataan myös molempien osapuolten keskeisiin asiakirjoihin, kuten Afrikan Agenda 2063 -toimintaohjelmaan, EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittiseen globaalistrategiaan ja kehityspolitiikkaa koskevaan eurooppalaiseen konsensukseen.

Osapuolet sitoutuvat sopimuksessa panemaan EU–Afrikka-kumppanuuden täytäntöön peräkkäisillä kansallisilla, alueellisilla ja maanosan laajuisilla toimintasuunnitelmissa. Sopimuksella otetaan käyttöön edistymisen seurantajärjestelmä, joka perustuu eri sidosryhmät kattavaa lähestymistapaa noudattaen kaikilla tasoilla käytävään vuoropuheluun sekä selkeisiin indikaattoreihin ja mitattavissa oleviin tuloksiin. Järjestelmän tavoitteena on varmistaa, että täytäntöönpano etenee suunnitellusti.

Sopimuksessa tunnustetaan EU:n syrjäisimpien alueiden ja merentakaisen maiden ja alueiden sekä monien Afrikan maiden väliset erityiset yhteydet.

Sopimuksessa todetaan, että osapuolten olisi tarkasteltava EU–Afrikka-kumppanuutta säännöllisesti mukauttaakseen sitä olosuhteiden muutoksiin.

2 osa STRATEGISET PAINOPISTEET

I osasto Rauha ja turvallisuus

Sopimuksessa uudistetaan osapuolten sitoutuminen rauhaa ja turvallisuutta koskevien kumppanuuksien syventämiseen maiden, alueiden ja maanosan tasolla vakauden ja vaurauden lisäämiseksi kummassakin maanosassa.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin: *Rauha ja turvallisuus*

- Tiivistetään kaikenlaisia konflikteja ja väkivallan muotoja koskevaa yhteistyötä, koordinointia ja vuoropuhelua (myös YK:n ja kolmansien maiden kanssa) ennaltaehkäisystä ja varhaisvaroittamisesta kestävän rauhan rakentamiseen välityksen, kriisinhallinnan, vakauttamisen ja turvallisuusalan uudistuksen avulla.
- Tuetaan naisten osallistumista rauhanprosesseihin ja välitystoimintaan YK:n päätöslauselman 1325 mukaisesti.
- Puututaan epävakauksitekijöihin, joita liittyy esimerkiksi poliittiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen syrjäytymiseen, ihmisoikeusloukkauksiin, mahdollisuuteen käyttää maata ja luonnonvaroja, rajakiistoihin, puutteelliseen elintarviketurvaan ja veden saannin turvaamiseen sekä väestön pakkomuuttoon.
- Varmistetaan, että kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset ja kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön loukkaukset ja rikkominen, muun muassa sotarikokset, rikokset ihmisyyttä vastaan ja joukkotuhonta sekä lapsisotilaiden värväys ja sukupuoleen tai identiteettiin perustuva väkivalta tutkitaan asianmukaisesti ja niistä nostetaan syytteet.
- Varmistetaan, että maanosan rauhaa ja turvallisuutta koskevat toimet ovat kestäviä. Tähän pyritään muun muassa tiivistämällä EU:n, AU:n ja alueellisten talousyhteisöjen sekä muiden asiaan kuuluvien osa-alueellisten järjestöjen yhteistyötä ja tukemalla Afrikan rauhan ja turvallisuuden rakenteiden (APSA) saattamista toimintavalmiiksi.

Terrorismi ja järjestäytynyt rikollisuus

- Ehkäistään ja torjutaan terrorismin kaikkia muotoja puuttamalla niihin tekijöihin, jotka voivat edistää radikalisoitumista ja terrorismiin värväämistä, muun muassa edistämällä uskonnollista suvaitsevaisuutta ja uskontojen välistä vuoropuhelua.
- Torjutaan järjestäytynyttä rikollisuutta ja laittoman kaupan kaikkia muotoja (esim. ihmiskauppa, asekauppa, huumausainekauppa, vaarallisten aineiden kauppa, luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppa sekä kulttuuriesineiden kauppa).
- Parannetaan merialueiden turvallisuutta muun muassa torjumalla merirosvousta ja merellä tapahtuvia aseellisia ryöstöjä. Tarkoituksena on saada aikaan turvalliset, tehokkaat ja taloudelliset kauppavirrat meritse.
- Arvioidaan vakavan ja kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden sekä terrorismin välistä yhteyttä.

II osasto Ihmisoikeudet, perusvapaudet, demokratia, oikeusvaltioperiaate ja hyvä hallintotapa

Sopimuksella lujitetaan osapuolten määrätietoisia pyrkimyksiä edistää, suojella ja toteuttaa ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, edistää ja vahvistaa demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta sekä varmistaa vastuullinen, avoin ja osallistava hallintotapa, jossa yksilöillä ja kansalaisyhteiskunnalla on riittävät mahdollisuudet ilmaista politiikkojen muotoilua koskevat toiveensa. Siinä tunnustetaan, että valtiot ovat vastuunkantajia, ja kansalaiset, sekä yksilöinä että kollektiivisesti, ovat oikeudenhaltijoita. Nuorten, naisten ja tyttöjen oikeuksiin kiinnitetään erityistä huomiota ja niitä valvotaan erityisesti.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Ihmisoikeudet, perusvapaudet ja demokratia

- Pidetään ensisijaisena sitä, että Afrikan peruskirja ihmisoikeuksista ja kansojen oikeuksista sekä Afrikan peruskirja demokratiasta, vaaleista ja hyvästä hallinnosta ratifioidaan ja pannaan täytäntöön.
- Sovelletaan syrjimättömyyden periaatetta täysimääräisesti niin etnisen taustan, sukupuolen, iän, vammaisuuden, uskonnon tai vakaumuksen kuin seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuoli-identiteetinkin suhteen, ja asetetaan etusijalle toimet syrjivän lainsäädännön kumoamiseksi.

- Edistetään kuolemanrangaistuksen poistamista koskevaa vuoropuhelua ja yhteistyötä sekä torjutaan kaikkia kidutuksen ja kaltoinkohtelun muotoja, mukaan lukien rikkomukset, joihin turvallisuusjoukot ovat syyllistyneet.
- Edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä naisten ja tyttöjen oikeuksia, ja pyritään lopettamaan sukupuoleen perustuva ja perheväkivalta sekä seksuaalinen ja työssä tapahtuva hyväksikäyttö.
- Edistetään lasten oikeuksia, pyritään lopettamaan lapsityövoiman käyttö ja lasten kaltoinkohtelu sekä pannaan täytäntöön Afrikan peruskirja lasten oikeuksista ja hyvinvoinnista.
- Edistetään vammaisten henkilöiden oikeuksia ja toteutetaan määrätietoisempia toimenpiteitä, jotta varmistetaan heidän täysi osallisuutensa yhteiskuntaan.
- Varmistetaan vaalien uskottavuus, avoimuus ja kaikkien mahdollisuus osallistua vaaliprosessiin ja vaalien toteuttaminen vaalisykliin ja perustuslain säännösten mukaisesti.
- Tuetaan vaaleilla valittujen kansallisten parlamenttien lainsäädäntöön, talousarvioon ja valvontaan liittyvien oikeuksien toteutumista.
- Edistetään yhteiskuntien moniarvoisuutta sekä tuetaan, suojellaan ja laajennetaan kansalaisyhteiskunnan instituutioiden mahdollisuutta osallistua edunvalvontaan ja politiikkojen muotoiluun. Varmistetaan sananvapaus, kokoontumis- ja yhdistymisvapaus sekä tiedotusvälineiden vapaa ja riippumaton toiminta hallitusten pitämiseksi vastuuvollisina. Näillä toimilla pyritään vahvistamaan valtion ja kansalaisten rakentavaa suhdetta.

Oikeusvaltioperiaate, oikeus ja hyvä hallintotapa

- Luodaan osallistavia, vastuuvollisia ja avoimia julkisia laitoksia ja valvontamekanismeja ja edistetään moitteetonta julkista varainhoitoa sekä sähköisten asiointipalvelujen käyttöä.
- Kehitetään luotettavat, turvalliset ja osallistavat tunnistusjärjestelmät, joilla varmistetaan laillinen henkilöllisyys jokaiselle Afrikan kansalaiselle.
- Torjutaan korruptiota ja annetaan lainsäädäntöä, jolla torjutaan laittomia rahavirtoja, petoksia ja kaikkia järjestäytyneen rikollisuuden muotoja.

- Tehdään kansainvälisten vaatimusten mukaista yhteistyötä sen estämiseksi, että rahoitusjärjestelmiä ja -laitoksia sekä tiettyjä rahoitusalan ulkopuolisia yrityksiä ja ammatteja käytetään rikollisen toiminnan (ml. laiton kauppa ja korruptio) tuottoon liittyvään rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen.
- Varmistetaan luonnonvaroista saatavien tulojen kestävä, vastuuvollinen ja avoin hallinnointi ja toteutetaan uudistuksia veropolitiikan tasapuolisuuden, oikeudenmukaisuuden ja kestävyuden varmistamiseksi.
- Edistetään oikeusvaltioperiaatetta kaikilla tasoilla, varmistetaan tosiasiallinen ja yhtäläinen oikeussuojan saatavuus ja erityisesti oikeuslaitoksen riippumattomuus, jotta oikeudenkäyttö olisi oikeudenmukaista ja nopeaa.
- Torjutaan veropetoksia, verovilppiä ja aggressiivista verosuunnittelua kiinnittäen huomiota erityisesti verotuksen avoimuuden, tiedonvaihdon ja tasapuolisen verokilpailun lisäämiseen asiaan liittyvien kansainvälisten normien ja kehysten mukaisesti.

III osasto Inhimillinen kehitys ja ihmisarvo

Sopimuksessa vahvistetaan uudelleen osapuolten määrätietoinen pyrkimys poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa vuoteen 2030 mennessä, torjua tehokkaasti eriarvoisuutta, edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta, saavuttaa sukupuolten tasa-arvo sekä luoda edellytykset ihmisten vaikuttavalle osallistumiselle demokratian toteuttamiseen ja kestäväen talouskasvun aktiiviselle edistämiseksi. Sopimuksessa tunnustetaan myös, että sosiaalinen suojelu on köyhyyden poistamisen ja eriarvoisuuden torjumisen kannalta olennainen investointi ja tärkeä keino luoda itseään vahvistava, osallistavaa ja kestävää talouskehitystä edistävä kierre, sillä se mahdollistaa taloudellisten voittojen sijoittamisen uudelleen yhteiskuntaan ja sen ihmisiin.

Sopimuksessa sitoudutaan kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojeluun ja toteuttamiseen sekä Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täysimääräiseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja tässä yhteydessä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin. Edellä esitetty huomioon ottaen sopimuksessa sitoudutaan edistämään ja suojelemaan jokaisen yksilön oikeutta hallita täysin omaan seksuaalisuuteensa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteensä liittyviä kysymyksiä ja päättää niistä vapaasti ja vastuullisesti ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa, sekä kyseisen oikeuden toteutumiseen. Lisäksi sopimuksessa korostetaan, että kaikilla pitäisi olla mahdollisuus saada kohtuulliseen hintaan laadukasta ja monipuolista seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää tietoa, koulutusta, kattava seksuaalikasvatus mukaan lukien, ja terveydenhuoltopalveluja.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Koulutus

- Varmistetaan, että kaikilla on mahdollisuus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen, sekä vahvistetaan osallistavien kansallisten koulutusjärjestelmien kaikkia tasoja, jotta saavutetaan tavoite suorittaa maksuton, yhdenvertainen ja laadukas perus- ja keskiasteen koulutus, myös hätä- ja kriisitilanteissa.
- Lisätään korkeakoulutukseen, tekniseen ja ammatilliseen koulutukseen sekä työssäoppimiseen ja aikuiskoulutukseen osallistumista ja parannetaan niiden laatua, jotta varmistetaan ammattitaitoisten innovaatiotyöläisten ja koulutettujen nuorten kriittinen massa.
- Edistetään helposti saavutettavan ja kohtuuhintaisen digitaaliteknologian käyttöä koulutuksessa ja digitaalisten taitojen ja digitaalisen lukutaidon kehittämistä.
- Lisätään tutkimusyhteistyön mahdollisuuksia tieteen, teknologian ja tutkimuksen alalla ja edistetään avointa dataa ja innovointia kaikkia osapuolia hyödyttävän tieteellisen huippuosaamisen saavuttamiseksi.

Terveys

- Saavutetaan terveydenhuollon yleinen ja yhdenvertainen saatavuus vahvistamalla kansallisten terveydenhuoltojärjestelmien kaikkia tasoja.
- Tuetaan lääkkeiden, rokotteiden ja diagnostiikan saatavuutta, jotta kaikilla olisi mahdollisuus turvallisiin ja kohtuuhintaisiin välttämättömiin lääkkeisiin ja rokotteisiin.
- Vahvistetaan varhaisvaroitusvalmiuksia sekä riskien vähentämisen ja kansallisten ja globaalien terveysriskien hallinnan valmiuksia, mukaan lukien eläinten ja kasvien terveyteen kohdistuvien riskien hallinta.
- Edistetään tutkimusta sekä tiedonjakoa ja kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoa.

Sosiaalinen suojelu

- Laaditaan politiikkoja, joilla autetaan väestön pienituloisimman 40 prosentin tulotasoa nousemaan kansallista keskiarvoa nopeammin ja ylläpidetään sen nousua.
- Laajennetaan sosiaalisen suojelun kattavuutta perustason toimeentuloturvalle sekä riittäväillä sosiaalisen suojelun järjestelmillä, joilla voidaan reagoida mahdollisiin häiriöihin, tavoitteena saavuttaa asteittain yleiskattavuus.
- Parannetaan työmarkkinoiden osallistavuutta ja toimivuutta, ja laaditaan työllisyyspolitiikkaa, jonka tavoitteena on tarjota kaikille ihmisarvoista työtä, esimerkiksi helpottamalla siirtymistä epävirallisesta taloudesta viralliseen talouteen ja välttämällä sukupuoleen perustuvaa ammatillista eriytymistä.

Sukupuolten tasa-arvo

- Varmistetaan, että sukupuolinäkökohdat sisällytetään järjestelmällisesti kaikkiin politiikkoihin.
- Allekirjoitetaan, ratifioidaan ja pannaan täysimääräisesti täytäntöön kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus (CEDAW-sopimus) ja kehoitetaan kaikkia allekirjoittamaan, ratifioimaan ja panemaan täysimääräisesti täytäntöön sen valinnainen pöytäkirja naisten oikeuksista, jos sitä ei vielä ole tehty.

- Varmistetaan naisten ja tyttöjen ruumiillinen ja henkinen koskemattomuus poistamalla kaikenlainen syrjintä ja sukupuoleen perustuva ja seksuaalinen väkivalta, mukaan lukien ihmiskauppa, naisten sukuelinten silpominen ja leikkaaminen sekä muut vahingolliset perinnäistavat, ja lopettamalla lapsi-, varhais- ja pakkoavioliitot.
- Varmistetaan, että tyttöjen ja naisten sosiaalisia oikeuksia kunnioitetaan ja edistetään etenkin koulutuksen ja terveyden alalla, ja tunnustetaan naisten keskeinen merkitys väestöosion mahdollistajina.
- Vahvistetaan tyttöjen ja naisten mahdollisuuksia tulla kuulluksi ja osallistua poliittiseen elämään, rauhanprosesseihin ja rauhanvälitykseen lisäämällä naisten osallistumista vaaleihin, politiikkaan ja hallintoon liittyviin prosesseihin.
- Vahvistetaan naisten taloudellisia oikeuksia helpottamalla naisten mahdollisuuksia saada taloudellisia mahdollisuuksia ja samaa palkkaa, rahoituspalveluja ja työtä sekä hallita ja käyttää maata ja muuta tuotanto-omaisuutta ja tukemalla naisyrittäjiä.

Nuoriso

- Lisätään nuorille suunnattua apua, jolla autetaan heitä hankkimaan työmarkkinoilla tarvittavia taitoja yleissivistävän ja ammatillisen sekä teknisen koulutuksen ja digitaalisen teknologian käyttömahdollisuuksien avulla.
- Tuetaan nuorten yrittäjyyttä ja edistetään kestävien työpaikkojen ja ihmisarvoisten työolojen luomista.
- Edistetään nuorten vaikutusmahdollisuuksia ja vastuullista kansalaisuutta mahdollistamalla nuorten aktiivinen osallistuminen poliittiseen elämään sekä rauhanprosesseihin ja rauhanvälitykseen, tuetaan kulttuurienväliseen vuoropuheluun tähtääviä aloitteita nuorisjärjestöjen keskuudessa sekä torjutaan väkivaltaista radikalisoitumista.

Elintarvike- ja ravitsemusturva

- Varmistetaan riittävän, kohtuuhintaisen, turvallisen ja ravitsevan ruoan saatavuus kaikille nälänhädän ja muiden elintarvikekriisien poistamiseksi.
- Tehostetaan kehitysyhteistyön ja humanitaarisen toiminnan koordinoitua, jotta voitaisiin paremmin ennakoida ja ehkäistä elintarvikekriisejä ja varautua niihin, varmistaa oikea-aikaiset toimet elintarvikkeiden paikallisen saatavuuden varmistamiseksi ja puuttua hintojen liiallisen epävakauden perimmäisiin syihin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin elintarvike- ja ravitsemusturvaan.
- Rajoitetaan kaikkein haavoittuvimpien väestöryhmien altistumista ruokaturvaan liittyville ongelmille vahvistamalla yhteiskunnan turvaverkkoja.
- Varmistetaan, että kaikenlaisen aliravitsemuksen torjuntaa koskevat sitoumukset täytetään ja että huomiota kiinnitetään erityisesti aliravitsemuksesta kärsiviin väestöryhmiin haurassa valtioissa ja muilla sellaisilla alueilla, joiden institutionaaliset valmiudet ovat heikot ja joissa toistuvilla katastrofeilla ja konflikteilla on tuhoisa vaikutus kaikkein haavoittuvimpiin väestöryhmiin.

Vesihuolto ja vesiturvallisuus

- Varmistetaan turvallisen juomaveden riittävä saatavuus turvallisen huoltotason, kuten puhtaanpidon ja hygienian, täyttämiseksi sekä terveyden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi.
- Varmistetaan kestävä vesihuolto ja sosioekonomisen kehityksen ja toiminnan kannalta riittävä vedensaanti sekä säilytetään ja suojellaan ekosysteemejä vesivarojen jakoa ja vesihuoltoa koskevissa järjestelmissä.
- Edistetään valtioiden rajojen yli ulottuvien vesivarojen hoitoa koskevaa yhteistyötä, jotta voidaan varmistaa makean veden varojen kestävä kehitys, estää maaperän huonontuminen ja aavikoituminen, kestävä veteen liittyvien riskien (esim. tulvat, kuivuus ja pilaantuminen) aiheuttama epävarmuutta ja estää konfliktien riskiä.
- Tuetaan ilmastonmuutokseen sopeutumista vesialalla.

Kulttuuriyhteistyö

- Tuetaan kulttuuria kestävän sosiaalisen ja taloudellisen kasvun moottorina.
- Edistetään kulttuuria ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua sekä luovia aloja.
- Edistetään kulttuurivaihtoa ja toteutetaan yhteisiä aloitteita kulttuurin eri aloilla.
- Edistetään aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön suojelua ja kehittämistä ja kulttuuri-ilmaisujen moninaisuutta.

IV osasto Osallistava ja kestävä talouskehitys

Sopimuksella vahvistetaan osapuolten talous- ja kauppasuhteita, parannetaan makrotalouden vakautta ja rahoitusvakautta, edistetään investointi- ja liiketoimintamahdollisuuksia, tuetaan talouden monipuolistamista ja siirtymistä täystyöllisyyteen ja laadukkaaseen työhön, ottaen huomioon erityisesti nuoret ja naiset sekä työelämän perusnormien kunnioittaminen ja suojelu, mukaan lukien työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu. Sopimuksella tuetaan yksityisen sektorin kehittymistä kaikilla aloilla, jotta kaikilla ihmisillä olisi mahdollisuus hyötyä globalisaatiosta ja alueellisesta yhdentymisestä ja jotta talouskasvun rinnalla huolehdittaisiin ympäristön kestävydestä ja tuettaisiin vihreää taloutta.

Investointien ja yksityisen sektorin kehittämisen keskeiset edellytykset

Sopimus sisältää määräyksiä, joilla pyritään puuttumaan merkittäviin hidasteisiin, joiden purkaminen edellyttää infrastruktuureihin (esim. energia- ja liikenneinfrastruktuuri, teknologia ja digitaaliset yhteydet) tehtävien rakenteellisten investointien lisäksi julkisia toimia sekä tutkimusta ja innovointia. Tavoitteena on luoda liiketoimintaympäristö, joka auttaa lisäämään investointeja ja kehittämään yksityistä sektoria, myös asianomaisten maanosien välillä.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

- Vakiinnutetaan oikeusvaltio, luodaan mahdollistava ja ennustettava sääntely-ympäristö sekä kiinnitetään huomiota etenkin maanomistusoikeuksien ja muiden omistusoikeuksien suojelemiseen, järkevään kilpailupolitiikkaan ja julkisten tukien avoimuuteen, henkiseen omaisuuteen ja kestäviin investointeihin sekä byrokratian vähentämiseen alentamalla todistusten, lupien ja rahoituksensaannin kustannuksia, sekä tehokkaiden ja avoimien verojärjestelmien luomiseen.
- Tarjotaan yrityksille ja etenkin mikro- ja pk-yrityksille riittävästi helposti saatavilla olevaa tietoa ja helpotetaan hallinnollisia menettelyjä, jotta yritykset voisivat laajentaa liiketoimintaansa Afrikassa ja EU:ssa.
- Käytetään julkista rahoitusta tehokkaammin ja varmistetaan sen strategisempi käyttö julkisten ja yksityisten investointien lisäämiseksi.
- Lisätään etenkin mikro- ja pk-yritysten kotimaisia rahoitusmahdollisuuksia muun muassa uudistamalla rahoitusjärjestelmiä toimivien pankki- ja muiden järjestelmien, innovatiivisten rahoitusmekanismien ja mikrorahoituksen kehittämiseksi.
- Tuetaan yhteistyötä ja helpotetaan yhteisiä toimia kansainvälisellä tasolla, erityisesti investointien edistämiseksi. Luodaan yksityisiä investointeja tukevia mekanismeja.
- Kehitetään ja lujitetaan digitaalisia rahoituspalveluja, kuten mobiilipankkijärjestelmiä, esimerkiksi tehostamalla kansainvälisten standardien täytäntöönpanoa koskevaa yhteistyötä ja varmistamalla markkinoiden avoimuus, kuluttajansuoja ja mobiilipalvelujen parempi saatavuus.
- Vahvistetaan teknistä ja ammatillista koulutusta koskevia järjestelmiä varmistamalla, että ne perustuvat entistä enemmän kysyntään ja mukautuvat paikallisten ja alueellisten työmarkkinoiden tarpeisiin ja mahdollisuuksiin.

Investointien ja yksityisen sektorin kehittämisen keskeiset alat

Sopimuksen mukaan toimissa keskitytään jäljempänä esitettyihin strategisiin aloihin, joilla odotetaan olevan merkittäviä kerrannaisvaikutuksia osallistavaan ja kestäväan talouskehitykseen ja ihmisarvoisten työpaikkojen luomiseen.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Maatalous

- Lisätään ja monipuolistetaan maatalous- ja elintarviketuotantoa sekä tehostetaan etenkin kestäviä ja ilmastonmuutokseen sopeutuvia tuotantotapoja parantamalla rahoituksen saantia ja markkinoille pääsyä ja poistamalla kannustimia, jotka synnyttävät kestäättömiä tuotantojärjestelmiä.
- Parannetaan maataloustuottajien ja -viejien, mukaan lukien pienviljelijöiden, asemaa paikallisissa, alueellisissa ja globaaleissa arvoketjuissa muun muassa poistamalla teknisiä kaupan esteitä, kehittämällä terveys- ja kasvinsuojeluvaatimuksia koskevia valmiuksia ja edistämällä reilun kaupan järjestelmiä sekä lisäämällä maataloustuotteiden jalostusta.
- Varmistetaan naisten maanomistus- ja perintöoikeus, naisten rahoituksen saanti ja markkinoille pääsy sekä palvelujen ja maatalousneuvonnan saanti.
- Varmistetaan afrikkalaisten ja eurooppalaisten maatalous- ja elintarviketuotteiden maantieteellisten merkintöjen rekisteröinti ja suojelu sekä toteutetaan toimia, joilla autetaan paikallisyhteisöjä hyödyntämään maantieteellisiä merkintöjä täysimääräisesti, jotta ne voisivat nousta alueellisissa ja globaaleissa arvoketjuissa.

Kalastus ja vesiviljely

- Tehdään ja/tai uusitaan kestävää kalastusta koskevia kumppanuussopimuksia sekä varmistetaan siten kalavarojen kestävyys ja kalastuksenhoidon hyvien käytäntöjen edistäminen.
- Torjutaan laitonta, ilmoittamatonta ja sääntelemätöntä kalastusta (LIS-kalastus) ja tuetaan kestäväen kalastuksenhoidon kehittämistä.
- Kehitetään kestävää vesiviljelyä yksinkertaistamalla lupamenettelyjä, tekemällä aluesuunnittelusta mahdollisimman tehokasta ja kestävää sekä luomalla kotimaisille ja ulkomaisille sijoittajille entistä tasapuolisemmat toimintaedellytykset.

Kestävä energia

- Edistetään energian kestävää saatavuutta, varmistetaan kohtuuhintainen ja luotettava energian saatavuus ja tuottava energia kaikille, mukaan lukien saatavuuden varmistaminen kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville, ja varmistetaan kaikkien talouden toimijoiden energian saatavuus ja energian tuottava käyttö esimerkiksi lisäämällä investointeja energian tuotantoon, siirtoon ja jakeluun sekä energiatehokkuuteen ja edistämällä avoimia, läpinäkyviä ja toimivia energiemarkkinoita, jotka edistävät investointeja, molempia osapuolia hyödyttävää teknologiansiirtoa, tutkimusta ja innovointia.
- Luodaan ja vahvistetaan energiaverkkojen tehokasta yhteenliittämistä Afrikan sisällä ja Euroopan ja Afrikan välillä, jotta voidaan varmistaa luotettava ja kohtuuhintainen energiansaanti ja edistää Euroopan energiaunionin tavoitteita.
- Luodaan sääntely-ympäristö, joka kannustaa lisäämään investointeja uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen ja lisää uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevien toimien julkista ja yksityistä rahoitusta kiinnittäen huomiota erityisesti siihen, että kansalliset ja alueelliset energia-alan aloitteet, kuten Afrikan uusiutuvia energialähteitä koskeva aloite (AREI), pannaan onnistuneesti täytäntöön.

Kaivos- ja kaivannaisteollisuuden hyödykkeet

- Varmistetaan kaikille talouden toimijoille oikeudenmukainen, vastuullinen ja häiriötön pääsy kaivos- ja kaivannaisteollisuuden alalle, merenpohjassa tapahtuva kaivostoiminta mukaan lukien, siten, että samalla kunnioitetaan täysimääräisesti jokaisen maan suvereniteettia luonnonvarojensa suhteen sekä paikallisyhteisöjen oikeuksia ja edistetään luonnonvarojen kestävää hoitoa.
- Lisätään kaivos- ja kaivannaisteollisuuden hallinnoinnin avoimuutta ja vastuullisuutta muun muassa edistämällä kaivos- ja kaivannaisteollisuuden avoimuutta koskevaa aloitetta (EITI) ja muiden konfliktialueilta peräisin olevien mineraalien vastuullista hankintaa koskevien aloitteiden toteuttamista.

- Lisätään yritysten yhteiskuntavastuuta ja vastuullista liiketoimintaa koko arvoketjussa esimerkiksi kehittämällä ja/tai panemalla kaikilta osin täytäntöön asiaa koskevaa lainsäädäntöä ja ottamalla huomioon kansainväliset normit.

Liikenne ja yhteenliitettävyys

- Kehitetään maa- ja kaupunkiliikennettä tavaroiden ja ihmisten liikkumisen helpottamiseksi, jotta liikenne olisi kestävä, ja varmistetaan avoimuuden ja kilpailun lisääminen infrastruktuurin suunnittelussa ja toteuttamisessa.
- Varmistetaan merikuljetuspalvelujen kilpailuun perustuva tarjonta mukaan lukien rajoittamaton pääsy satamiin.
- Lujitetaan ilmailualan suhteita investointimahdollisuuksien lisäämiseksi, sääntely-yhteistyön laajentamiseksi ja syventämiseksi sekä turvallisuuden parantamiseksi.
- Varmistetaan digitaalisten yhteyksien kohtuuhintainen, syrjimätön ja luotettava saatavuus, tuetaan sitä mahdollistavalla sääntely-ympäristöllä ja edistetään eurooppalaisen maailmanlaajuisen satelliittinavigointijärjestelmän (Galileo) ja satelliitteihin perustuvan lisäjärjestelmän (EGNOS) käyttöä keskittyen yhteisten etujen mukaisiin kysymyksiin.

Teknologia ja innovointi

- Kehitetään ja lujitetaan digitaalitaloutta, sähköistä viestintää, luottamuspalveluja, henkilötietojen suojaa, sähköistä kaupankäyntiä ja sähköisiä viranomaispalveluja sekä varmistetaan kansainvälisten standardien kehittäminen ja käyttö, datan ja markkinoiden avoimuus ja kuluttajansuoja.
- Varmistetaan digitaaliteknologian ja -palvelujen saatavuus kaikille talouden toimijoille ja kansalaisille muun muassa luomalla sitä tukeva poliittinen ja sääntelykehys, joka mahdollistaa digitaalisen yrittäjyyden ja rajat ylittävät investoinnit sekä edistää digitaalisten taitojen ja digitaalisen lukutaidon kehittämistä.
- Tuetaan tutkimus- ja kehittämistoimintaa, jolla pyritään edistämään tieteen kehittymistä sekä teknologian ja asiantuntemuksen siirtoa.

- Tuetaan paikallisia tarpeita vastaavaa innovointia, talouden monipuolistamista ja siirtymistä tietopohjaisempaan talouteen.

Matkailu

- Lisätään matkailualan investointeja helpottamalla markkinointi- ja myyninedistämisstrategioita, ammatillista koulutusta ja digitaalisen teknologian käyttöönottoa.
- Vahvistetaan matkailualan yhteyksiä muihin siihen liittyviin talouden aloihin kiinnittäen erityistä huomiota ympäristönsuojeluun ja luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojeluun.
- Huomioidaan luonnonvaraisten eläinten ja kasvien sekä biodiversiteetin kestävä hyödyntäminen ja suojelu matkailupolitiikan suunnittelussa ja kehittämisessä.
- Edistetään kestävää, vastuullista ja laadukasta matkailua, jossa kunnioitetaan paikallisyhteisöjen loukkaamattomuutta ja etuja.

Yhteistyö kaupan alalla

Sopimuksella pyritään edistämään osapuolten välisiä kauppaa- ja investointimahdollisuuksia osallistavan ja kestävä kehityksen hyväksi.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

- Varmistetaan, että toimintaedellytykset ja oikeanlaiset kotimaiset politiikat mahdollistavat osallistavaa ja kestävä kehitystä edistävien kauppavirtojen (mukaan lukien nettikauppa ja sähköinen kaupankäynti) lisäämisen esimerkiksi kasvattamalla tuotantokapasiteettia, edistämällä yrittäjyyttä, lisäämällä investointeja lisäarvoa tuottaviin aloihin ja helpottamalla pääsyä globaaleihin ja alueellisiin arvoketjuihin.
- Lujitetaan mekanismeja, menettelyjä ja instituutioita, jotta voidaan kehittää kauppapolitiikan laatimista ja täytäntöönpanoa koskevia valmiuksia ja auttaa yksityistä sektoria hyödyntämään kauppapolitiikkaa ja uusia mahdollisuuksia.

- Kehitetään edelleen, edistetään ja tuetaan alueellisia yhdentymisprosesseja, kuten kaupan helpottamista ja sääntelyn yhdenmukaistamista, jotta maat voisivat käydä paremmin kauppaa naapurimaidensa kanssa ja jotta voitaisiin edistää alueellista vakautta, yhteenkuuluvuutta ja vaurautta.
- Tuetaan Afrikan maanosan laajuisen vapaakauppa-alueen valmistelua.

V osasto Liikkuvuus ja muuttoliike

Sopimus perustuu olemassa oleville aloitteille (esim. Euroopan muuttoliikeagenda, muuttoliikealan kumppanuuskehys, Rabatin ja Khartumin prosessit, Vallettan huippukokous sekä EU:n ja AU:n maanosien välinen vuoropuhelu). Sitä ohjaavat solidaarisuuden, kumppanuuden ja yhteisvastuun periaatteet. Siinä tunnustetaan, että Afrikan ja Euroopan intressit muuttoliikeasioissa ovat kietoutuneet yhteen ja että muuttoliike ja liikkuvuus voivat oikein hallittuina johtaa vaurauteen, innovointiin ja kestävään kehitykseen.

Nykyisen oikeudellisen kehyksen puitteissa ja kunnioittaen EU:n ja kansallista toimivaltaa sopimuksessa tunnustetaan, että tarvitaan kaikkien osapuolten jatkuvaa ja yhä voimakkaampaa poliittista sitoutumista, jotta voitaisiin hallita muuttovirtoja kaikilta osin, vastata niihin liittyviin rajat ylittäviin haasteisiin, jatkaa laillista muuttoliikettä ja liikkuvuutta koskevaa kansallista työtä, pelastaa ihmishenkiä, huolehtia suojelusta, puuttua perimmäisiin syihin, **hillitä** laitonta maahanmuuttoa ja vähentää sen houkuttavuutta, lisätä yhteistyötä palautusten, takaisinoton ja laittomien maahanmuuttajien kestäväen uudelleenkotouttamisen alalla sekä puuttua väestön pakkosiirtojen aiheuttamaan haavoittuvuuteen.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Laillinen muuttoliike

- Lisätään tietämyksen siirtoa ja jakamista sääntelemällä ja tehostamalla opiskelijoiden, tutkijoiden ja ammattihenkilöiden liikkuvuusohjelmia.
- Helpotetaan liike- ja investointitoimintaan liittyviä vierailuja.
- Kehitetään tapoja hallita työvoiman muuttoa tehokkaasti, toteuttaa asianmukaista sosiaalista suojelua ja torjua kaikenlaista hyväksikäyttöä.

Laiton muuttoliike

- **Hillitään laitonta muuttoliikettä** tehostamalla yhdenmukaista rajaturvallisuutta koskevaa yhteistyötä, parannetaan tiedon ja datan keräämistä ja jakamista sekä edistetään poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä, erityisesti niiden kauttakulkumaiden osalta, joissa muuttovirrat ovat suuret.
- Vahvistetaan osapuolten oikeudellinen velvoite ottaa toisen osapuolen pyynnöstä ehdoitta takaisin kansalaisensa, jotka oleskelevat laittomasti tämän alueella, perustetaan mekanismi, jolla varmistetaan, että velvoite täytetään tehokkaasti, ja helpotetaan sen noudattamista. Tätä varten osapuolet sitoutuvat reagoimaan nopeasti takaisinottoa koskeviin pyyntöihin (erityisesti tunnistamalla kansalaisensa, myöntämällä palauttamista varten matkustusasiakirjoja tai hyväksymällä palauttamista varten myönnettävän EU:n matkustusasiakirjan sekä reagoimalla nopeasti palautusoperaatioita koskeviin järjestelyihin). Näiden sitoumusten soveltamisen arviointi sisällytetään osapuolten säännölliseen poliittiseen vuoropuheluun.
- Laaditaan ja annetaan lainsäädäntöä, jossa noudatetaan kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaista Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimusta (UNTOC) ja sen lisäpöytäkirjoja (lisäpöytäkirja maitse, meritse ja ilmateitse tapahtuvan maahanmuuttajien salakuljetuksen kieltämisestä ja lisäpöytäkirja ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten kaupan ehkäisemisestä, torjumisesta ja rankaisemisesta). Ne ovat ensisijaisia kansainvälisiä oikeudellisia välineitä, joilla pyritään torjumaan muuttajien salakuljetusta ja ihmiskauppaa.
- Tehostetaan ihmissalakuljettajien ja ihmiskauppioiden verkostojen vastaisia toimia parantamalla tiedonjakojärjestelmiä sekä tutkinta- ja syytetoimia.
- Tuetaan kansallisten tunnistusjärjestelmien kehittämistä ja toteuttamista, jotta kaikki kansalaiset voidaan tunnistaa.
- Käynnistetään tiedotuskampanjoita laittoman muuttoliikkeen riskeistä ja lailliseen muuttoliikkeeseen liittyvistä mahdollisuuksista.

Muut asiat

- Pienennetään muuttajien tekemiin rahalähetyksiin liittyvät kulut alle 3 prosenttiin, poistetaan ne rahalähetyksen reitit, joiden kustannukset ovat yli 5 prosenttia, ja kehitetään sääntelykehyksiä niin, että ne mahdollistavat muiden kuin perinteisten toimijoiden osallistumisen esimerkiksi uuden teknologian avulla.
- Edistetään ja tuetaan diasporayhteisön osallistumista julkiseen elämään alkuperämaissaan ja vauhditetaan siten paikallista talouskehitystä.
- Varmistetaan, että etelä–etelä-muuttoliikettä käsitellään asianmukaisesti Afrikan maiden kansallisissa ja alueellisissa kehityspolitiikoissa.
- Varmistetaan, että asuinsijoiltaan siirtymään joutuneet henkilöt, kuten pakolaiset, turvapaikanhakijat ja maan sisällä siirtymään joutuneet henkilöt, saavat korkeatasoista suojelua ja apua kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

VI osasto Ympäristökestävyys, ilmastonmuutos ja luonnonvarojen kestävä hoito

Sopimuksessa vahvistetaan uudelleen, että ilmastonmuutoksen riskien hallitseminen ja vähentäminen edellyttävät kunnianhimoisia toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi, ja todetaan yleisemmin, että ympäristön suojeleminen ja sen laadun parantaminen ovat nykyisten ja tulevien sukupolvien kehityksen perusedellytyksiä.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Ilmastotoimet

- Vauhditetaan Pariisin ilmastopöytäkirjan täytäntöönpanoa kansallisesti määriteltyjen panosten ja kansallisten sopeutumis suunnitelmien avulla.
- Varmistetaan, että olemassa olevat rahoitusvirrat tukevat vähän kasviuonekaasupäästöjä tuottavaa ja ilmastonmuutoksen kestävä kehitystä, sekä etsitään tämän kehityksen mukaisia innovatiivisia rahoitusmahdollisuuksia.

- Kehitetään ja/tai vahvistetaan ihmisten ja instituutioiden tieteellisiä ja teknisiä valmiuksia ilmasto- ja ympäristöasioiden hallintaan ja seurantaan muun muassa Copernicus-ohjelman ja muiden maanhavainnointiteknologioiden ja -tietojärjestelmien avulla.
- Lisätään ja kehitetään sellaisia toimintavaihtoehtoja ja hyviä käytäntöjä koskevaa tietämystä ja valmiuksia, joiden avulla voidaan parantaa resurssitehokkuutta luonnonvarojen ja tuotteiden koko elinkaaren varrella.
- Kehitetään ja/tai vahvistetaan vihreää ja sinistä kasvua keskeisillä talouden aloilla, maatalous ja liikenne mukaan luettuna.
- Laaditaan pitkän aikavälin strategioita kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja kattavan katastrofiriskien hallinnan varmistamiseksi, muun muassa riskirahoitus- ja riskinsiirtoratkaisujen avulla.

Biodiversiteetti ja ekosysteemit

- Edistetään ekosysteemien ja biodiversiteetin suojelua, kestävästä hoitoa ja käyttöä sekä ennallistamista etenkin Kongon altaan alueella, jotta voidaan turvata maiden kehitys, parantaa paikallisväestön elinkeinoja sekä paikallisia ja maailmanlaajuisia ekosysteemipalveluja ja tehostaa biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanoa.
- Suojellaan luonnonvaraisia kasveja ja eläimiä ja lisätään kaikilla tasoilla yleistä tietoisuutta niiden suojelusta, salametsästyksestä ja laittomasta kaupasta kiinnittäen huomiota erityisesti luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevaan yleissopimukseen (CITES) ja muihin asiaa koskeviin kansainvälisiin kehyksiin.
- Lisätään paikallisyhteisöjen osallistumista ekosysteemien suojeluun ja asetetaan etusijalle työpaikkojen ja muiden taloudellisten mahdollisuuksien luominen esimerkiksi edistämällä ympäristöystävällistä ja kestävästä matkailua.

Valtamerten hallinnointi

- Suojellaan ja ennallistetaan rannikko- ja merialueita ja niiden biodiversiteettiä, ja asetetaan kestävästä kalastuksesta ja matkailusta etusijalle sinisen kasvun strategioissa.

- Torjutaan laitonta, ilmoittamatonta ja sääntelemätöntä kalastusta (LIS-kalastus) ja tuetaan kestäväen kalastuksenhoidon kehittämistä, muun muassa vähentämällä merten melusaastetta.
- Vähennetään meriympäristön roskaantumista puuttamalla sen perimmäisiin syihin muun muassa edistämällä jätteen synnyn ehkäisemiseen tähtäviä politiikkoja ja lisäämällä valtamerten ja rannikoiden puhdistustoimia ja kiinnittämällä huomiota erityisesti valtamerten jätepyörteisiin ja jätteiden kerääntymisalueisiin.
- Tuetaan meriliikenteen hiilidioksidipäästöjen sääntelyä.
- Kehitetään kansallisia ja alueellisia valmiuksia hallinnoida valtamerten ja rannikkoalueiden luonnonvaroja vastuullisesti.
- Edistetään merten ja rannikkoalueiden luonnonpääoman hyödyntämistä.

Katastrofiriskien hallinta

- Kehitetään seurantaa, varhaisvaroittamista ja riskinarviointia koskevia valmiuksia, joiden avulla voidaan parantaa kansallisia ehkäisyyn, hillintään, varautumiseen, reagointiin ja toipumiseen tähtäviä toimenpiteitä yhteiskuntien ja infrastruktuurin selviytymiskyvyn parantamiseksi Sendain kehyksen painopisteiden mukaisesti.
- Kehitetään alueellisia katastrofi- ja hätäapuvalmiuksia, kuten pelastuspalvelumekanismia.
- Edistetään yhteistyötä avaruusteknologian ja satelliittitiedon käytön avulla.
- Varmistetaan paikallinen omistajuus osallistamalla riskien vaikutuspiiriin kuuluvia yhteisöjä, kansalaisyhteiskuntaa ja paikallisviranomaisia toimintapolitiikkojen laadinnassa ja toteuttamisessa keskittyen erityisesti haavoittuvimmassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja syrjäytyneisiin ryhmiin.

Kuivuus, aavikoituminen ja maaperän huonontuminen

- Edistetään kuivuuden, maaperän huonontumisen ja aavikoitumisen torjunnan yhdenmukaisia lähestymistapoja muun muassa varmistamalla kestävä ja tasapuoliset maan hallinta- ja käyttöoikeudet sekä maankäytön ja vesi- ja metsävarojen hoidon kestävyys ja luomalla maaseutuväestölle kestäviä taloudellisia mahdollisuuksia.
- Vauhditetaan YK:n aavikoitumissopimuksen mukaisten kansallisten toimintaohjelmien, siihen sisältyvien maaperän pilaantumisen nollatasoon tähtäävien tavoitteiden sekä muiden asiaa koskevien kansainvälisten ja alueellisten aloitteiden, kuten Vihreä muuri -aloitteen (Great Green Wall), täytäntöönpanoa.
- Lisätään resursseja aavikoitumisen ja maaperän huonontumisen torjuntaan sekä paikallisyhteisöjen osallistumista.

Metsätalous

- Edistetään metsävarojen kestävä hoitoa ja käyttöä, vähennetään metsäkatoa ja edistetään metsälainsäädännön soveltamisen valvontaa, metsähallintoa ja puukauppaa (FLEGT) muun muassa tekemällä ja/tai panemalla täytäntöön vapaaehtoisia kumppanuussopimuksia, ja lisätään FLEGT-toimintasuunnitelman ja metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen kehitysmaissa aiheuttamia päästöjä koskevan YK:n ohjelman (REDD+) välistä johdonmukaisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta maiden tasolla.
- Torjutaan laittomia hakkuita sekä laittoman puutavaran ja laittomien puutuotteiden kauppaa, lisätään kaikilla tasoilla yleistä tietoisuutta metsäkadosta ja edistetään kestävästi hoidetuista metsistä peräisin olevien resurssi- ja energiatehokkaiden tuotteiden kulutusta.
- Lisätään paikallisviranomaisten ja -yhteisöjen osallistumista metsiensuojeluun ja asetetaan etusijalle työpaikkojen ja muiden taloudellisten mahdollisuuksien luominen ekosysteemien suojelun alalla.

Kestävä kaupungistuminen

- Luodaan kestävän kaupunkikehityksen mahdollistava oikeudellinen, sosiaalinen ja poliittinen ympäristö osallistamalla aktiivisesti paikallisviranomaisia ja kiinnittämällä huomiota erityisesti maanhankinnan ja omistusoikeuksien avoimuuteen ja sääntelyyn.
- Tehostetaan valmiuksien kehittämistä, ja osallistutaan ympäristötietoisuuden lisäämistä koskeviin kampanjoihin.
- Kehitetään kestävän energian ja kaupunkiliikenteen ratkaisuja ja varmistetaan esimerkiksi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien avulla, että niiden tukena on riittävästi kotimaista ja kansainvälistä rahoitusta.
- Parannetaan jätehuoltoa esimerkiksi tehokkaiden keräysjärjestelmien ja tehokkaan kierrätyksen avulla ja parannetaan kaikkien vaarallisten aineiden hallintaa sekä torjutaan kaikenlaista pilaantumista.
- Edistetään luontoon perustuvia ratkaisuja kaupunkialueiden selviytymiskyvyn parantamiseen ja varmistetaan, että palveluja ja infrastruktuuria koskevat säännökset on laadittu ilmasto- ja ympäristöystävällisiksi ja resurssitehokkaiksi.

4. EU–KARIBIA-KUMPPANUUS

1 osa YHTEISTYÖN PERUSTA

Sopimuksessa todetaan, että EU:n ja Karibian kumppanuus muodostuu sopimuksen yleisessä osassa määrätyistä yleisistä tavoitteista, periaatteista ja sitoumuksista ja tässä pöytäkirjassa määrätyistä erityisistä tavoitteista ja sitoumuksista. Yleinen osa ja pöytäkirja ovat toisiaan täydentäviä ja vahvistavia.

Sopimuksella syvennetään Euroopan unionin ja Karibian alueen suhteita ja luodaan molempia osapuolia hyödyttävä poliittinen kumppanuus, joka mahdollistaa kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttamisen ja osapuolten keskeisten etujen hoitamisen.

Osapuolet toteuttavat konkreettisia toimia *muun muassa* seuraavien tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Torjutaan ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia sekä varmistetaan tosiasialliset mahdollisuudet hyödyntää luonnonvaroja ja luonnonvarojen kestävä hoito, jotta saadaan aikaan sosiaalista ja taloudellista kehitystä.
- Edistetään julkisia ja yksityisiä investointeja sekä ihmisarvoisten työpaikkojen luomista kaikille.
- Rakennetaan turvallisia ja osallistavia yhteiskuntia. Suojellaan naisten ja tyttöjen yhtäläisiä oikeuksia ja edistetään heidän taloudellista, sosiaalista ja poliittista voimaannuttamistaan, saavutetaan sukupuolten tasa-arvo ja varmistetaan, että sukupuolinäkökohdat sisällytetään järjestelmällisesti kaikkiin politiikkoihin. Tarjotaan nuorille kannattavia vaihtoehtoja, ja laaditaan niiden tueksi tehokkaita sosiaalisen suojelun politiikkoja.
- Edistytään veroalan hallinnon kehittämisessä sekä korruption, rahanpesun ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa.

Sopimuksella kehitetään edelleen EU:n ja Karibian yhteistä kumppanuusstrategiaa ja korvataan se.

Sopimuksella vahvistetaan EU:n syrjäisimpien alueiden ja merentakaisen maiden ja alueiden tiiviitä yhteyksiä Karibian valtioihin. Sopimuksella toteutetaan toimenpiteitä, jotka vahvistavat niiden roolia alueellisessa yhdentymisessä ja yhteistyössä sekä alueellisissa poliittisissa prosesseissa ja järjestöissä, muun muassa ilmastonmuutoksen sekä luonnonvarojen säilyttämisen ja kestävä hoidon aloilla. Merentakaisille maille ja alueille myönnetään tarvittaessa tarkkailijan asema alueellisessa kumppanuudessa.

Osapuolet sitoutuvat sopimuksessa panemaan EU–Karibia-kumppanuuden täytäntöön peräkkäisillä kansallisilla ja alueellisilla toimintasuunnitelmilla. Sopimuksella otetaan käyttöön edistymisen seurantajärjestelmä, joka perustuu eri sidosryhmät kattavaa lähestymistapaa noudattaen kaikilla tasoilla käytävään vuoropuheluun sekä selkeisiin indikaattoreihin ja mitattavissa oleviin tuloksiin. Järjestelmän tavoitteena on varmistaa, että täytäntöönpano etenee suunnitellusti.

Sopimuksessa todetaan, että osapuolet voivat tarkistaa EU–Karibia-kumppanuutta säännöllisesti ja tarpeen mukaan mukauttaakseen sitä olosuhteiden muutoksiin.

2 osa STRATEGISET PAINOPISTEET

I osasto Ympäristökestävyys, ilmastonmuutos ja luonnonvarojen kestävä hoito

Sopimuksessa vahvistetaan uudelleen, että ilmastonmuutoksen riskien, joiden suhteen Karibian alueen maat ovat erityisen haavoittuvia, hallitseminen ja vähentäminen edellyttävät kunnianhimoisia toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi, ja todetaan yleisemmin, että ympäristön suojeleminen ja sen laadun parantaminen ovat nykyisten ja tulevien sukupolvien kehityksen perusedellytyksiä.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Ilmastotoimet

- Vauhditetaan Pariisin ilmastopimuksen täytäntöönpanoa kansallisesti määriteltyjen panosten ja kansallisten sopeutumissuunnitelmien avulla.
- Varmistetaan, että olemassa olevat rahoitusvirrat tukevat vähän kasvihuonekaasupäästöjä tuottavaa ja ilmastonmuutoksen kestävästä kehityksestä, sekä etsitään tämän kehityksen mukaisia innovatiivisia rahoitusvälineitä.
- Kehitetään ja/tai vahvistetaan ihmisten ja instituutioiden tieteellisiä ja teknisiä valmiuksia ilmasto- ja ympäristöasioiden hallintaan ja seurantaan muun muassa maanhavainnointitekniikoiden ja -tietojärjestelmien avulla.
- Lisätään ja kehitetään sellaisia toimintavaihtoehtoja ja hyviä käytäntöjä koskevaa tietämystä ja valmiuksia, joiden avulla voidaan parantaa resurssitehokkuutta luonnonvarojen ja tuotteiden koko elinkaaren varrella.
- Kehitetään ja/tai vahvistetaan vihreää ja sinistä kasvua keskeisillä talouden aloilla.
- Laaditaan pitkän aikavälin strategioita kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja kattavaa katastrofiriskien hallintaa varten, muun muassa riskirahoitus- ja riskinsiirtoratkaisuja.

Biodiversiteetti ja ekosysteemit

- Tuetaan ekosysteemien suojelua, kestäväää hoitoa ja ennallistamista, jotta voidaan turvata maiden kehitys, parantaa paikallisväestön elinkeinoja sekä paikallisia ja maailmanlaajuisia ekosysteemipalveluja ja tehostaa biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanoa.
- Vähennetään metsäkatoa ja varmistetaan metsien kestävä hoito.
- Edistetään kestäväää vesienhoitoa.
- Parannetaan jätehuoltoa esimerkiksi tehokkaiden keräysjärjestelmien ja tehokkaan kierrätyksen avulla ja parannetaan kaikkien vaarallisten aineiden hallintaa sekä torjutaan kaikenlaista pilaantumista, muun muassa vähentämällä merten melusaastetta.

Valtamerten hallinnointi

- Suojellaan ja ennallistetaan rannikon ja merialueiden ekosysteemejä ja asetetaan kestävään kalastuksen ja matkailun kehittäminen etusijalle sinisen kasvun strategioissa.
- Torjutaan laitonta, ilmoittamatonta ja sääntelemätöntä kalastusta (LIS-kalastus) ja tuetaan kestävään kalastuksenhoidon kehittämistä.
- Vähennetään meriympäristön roskaantumista puuttamalla sen perimmäisiin syihin muun muassa edistämällä jätteen synnyn ehkäisemiseen tähtääviä politiikkoja ja lisäämällä valtamerten puhdistustoimia ja kiinnittämällä huomiota erityisesti valtamerten jätepyörteisiin ja jätteiden kerääntymisalueisiin.
- Tuetaan merenkulkualan hiilidioksidipäästöjen sääntelyä.
- Kehitetään kansallisia ja alueellisia valmiuksia hallinnoida valtamerten ja rannikkoalueiden luonnonvaroja vastuullisesti.
- Edistetään merten ja rannikkoalueiden luonnonpääoman hyödyntämistä.

Katastrofiriskien hallinta

- Kehitetään seurantaa, varhaisvaroittamista ja riskinarviointia koskevia valmiuksia, joiden avulla voidaan parantaa kansallisia ehkäisyyn, hillintään, varautumiseen, reagointiin ja toipumiseen tähtäviä toimenpiteitä yhteiskuntien ja infrastruktuurin selviytymiskyvyn parantamiseksi Sendain kehyksen painopisteiden mukaisesti.
- Kehitetään alueellisia katastrofi- ja hätäapuvalmiuksia, kuten pelastuspalvelumekanismeja.
- Edistetään yhteistyötä avaruusteknologian ja satelliittitiedon käytön avulla.
- Varmistetaan paikallinen omistajuus osallistamalla riskien vaikutuspiiriin kuuluvia yhteisöjä, kansalaisyhteiskuntaa ja paikallisviranomaisia toimintapolitiikkojen laadinnassa ja toteuttamisessa keskittyen erityisesti haavoittuvimmassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja syrjäytyneisiin ryhmiin.

II osasto: Osallistava ja kestävä talouskehitys

Sopimuksella vahvistetaan osapuolten talous- ja kauppasuhteita, parannetaan makrotalouden vakautta ja rahoitusvakautta, edistetään investointi- ja liiketoimintamahdollisuuksia sekä tuetaan siirtymistä täystyöllisyyteen ja laadukkaaseen työhön sekä edistetään työelämän perusnormien kunnioittamista ja suojelua, mukaan lukien työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu. Sopimuksella tuetaan yksityisen sektorin kehittymistä kaikilla aloilla, muun muassa maatalouden, teollisuuden ja palvelujen alalla, jotta kaikilla ihmisillä olisi mahdollisuus hyötyä globalisaatiosta ja jotta varmistettaisiin, että talouskasvun rinnalla huolehditaan ympäristön kestävyydestä ja tuetaan vihreää taloutta.

Investointien ja yksityisen sektorin kehittämisen keskeiset edellytykset

Sopimus sisältää määräyksiä, joilla pyritään puuttumaan merkittäviin hidasteisiin, joiden purkaminen edellyttää infrastruktuureihin (*esim.* energia-, liikenne-, vesi- ja puhtaanapitoinfrastruktuuri ja digitaaliset yhteydet) tehtävien rakenteellisten investointien lisäksi julkisia toimia sekä tutkimusta ja innovointia. Tavoitteena on luoda liiketoimintaympäristö, joka auttaa lisäämään investointeja ja kehittämään yksityistä sektoria.

Tätä varten osapuolet sitoutuvat *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

- Luodaan mahdollistava oikeudellinen ympäristö ja kiinnitetään huomiota etenkin maanomistusoikeuksien ja muiden omistusoikeuksien suojelemiseen, henkiseen omaisuuteen ja kestäviin investointeihin, byrokratian vähentämiseen alentamalla todistusten, lupien ja rahoituksensaannin kustannuksia, järkevään kilpailupolitiikkaan ja julkisten tukien avoimuuteen sekä tehokkaiden ja ennakoitavien verojärjestelmien luomiseen.
- Annetaan sijoittajille riittävästi helposti saatavilla olevaa tietoa liiketoiminnan laajentamisesta Karibian alueella ja EU:ssa, ja helpotetaan yrityksen perustamista koskevia hallinnollisia menettelyjä.
- Käytetään julkista rahoitusta tehokkaammin ja strategisemmin julkisten ja yksityisten investointien lisäämiseksi.
- Lisätään kotimaisia rahoitusmahdollisuuksia muun muassa uudistamalla rahoitusjärjestelmiä toimivien pankki- ja muiden järjestelmien sekä innovatiivisten rahoitusmekanismien ja -järjestelmien kehittämiseksi.
- Kehitetään ja lujitetaan digitaalisia rahoituspalveluja, kuten mobiilipankkijärjestelmiä, esimerkiksi tehostamalla kansainvälisten standardien täytäntöönpanoa koskevaa yhteistyötä ja varmistamalla markkinoiden avoimuus, kuluttajansuoja ja mobiilipalvelujen parempi saatavuus.
- Vahvistetaan teknistä ja ammatillista koulutusta koskevia järjestelmiä varmistamalla, että ne perustuvat entistä enemmän kysyntään ja mukautuvat paikallisten ja alueellisten työmarkkinoiden tarpeisiin ja mahdollisuuksiin.

Investointien ja yksityisen sektorin kehittämisen keskeiset alat

Osapuolet keskittyvät seuraaviin strategisiin aloihin, joilla odotetaan olevan merkittäviä kerrannaisvaikutuksia osallistavaan ja kestäväan talouskehitykseen ja työpaikkojen luomiseen, sekä varmistavat, että talouskasvun rinnalla huolehditaan ympäristön kestävydestä ja tuetaan vihreää taloutta.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Sininen kasvu

- Tehdään ja/tai uusitaan kestäväää kalastusta koskevia kumppanuussopimuksia ja huolehditaan siten kalavarojen kestävyyydestä, kalastuksenhoidon hyvien käytäntöjen edistämisestä ja kalastustuotteiden jalostusvalmiuksien kehittämistä.
- Kehitetään kestäväää vesiviljelyä yksinkertaistamalla lupamenettelyjä, tekemällä aluesuunnittelusta mahdollisimman tehokasta ja kestäväää ja luomalla sijoittajille entistä tasapuolisemmat toimintaedellytykset.
- Varmistetaan kaikille talouden toimijoille oikeudenmukainen, vastuullinen ja häiriötön pääsy kaivos- ja kaivannaisteollisuuden alalle, merenpohjassa tapahtuva kaivostoiminta mukaan lukien, siten, että samalla kunnioitetaan täysimääräisesti jokaisen maan suvereniteettia luonnonvarojensa suhteen sekä paikallisyhteisöjen oikeuksia ja otetaan huomioon myös kestävyysnäkökohdat, joilla edistetään ympäristöä säästäviä käytäntöjä, sekä lisätään avoimuutta ja vastuuvollisuutta muun muassa edistämällä kaivos- ja kaivannaisteollisuuden avoimuutta koskevaa aloitetta (EITI) ja toteuttamalla muita asiaan liittyviä aloitteita.
- Varmistetaan kaupallisin perustein tapahtuva reiluun kilpailuun perustuva rajoittamaton pääsy kansainvälisen meriliikenteen ja kauppamerenkulun markkinoille satamat mukaan lukien.

Kestävä energia

- Edistetään energian kestäväää saatavuutta kaikille ja varmistetaan energian kohtuuhintainen ja luotettava saatavuus ja tuottava käyttö kaikille talouden toimijoille.
- Edistetään investointeja etenkin uusiutuvan energian tuotantoon, siirtoon ja jakeluun sekä energiatehokkuuteen, ja puututaan markkinoiden haitallisiin vääristymiin.
- Lisätään uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevien toimien julkista ja yksityistä rahoitusta sekä puhtaan, monimuotoisen ja kestäväan energiateknologian kehittämistä ja käyttöönottoa mukaan lukien uusiutuvaan ja vähäpäästöiseen energiaan liittyvä teknologia.

Matkailu

- Lisätään matkailualan investointeja helpottamalla markkinointi- ja myynninedistämisstrategioita, ammatillista koulutusta ja digitaalisen teknologian käyttöönottoa.
- Vahvistetaan matkailualan yhteyksiä muihin siihen liittyviin talouden aloihin, etenkin maatalouteen ja kalastukseen, kiinnittäen erityistä huomiota ympäristönsuojeluun sekä maaseutu- ja merimatkailuun.
- Huomioidaan biodiversiteetin kestävä hyödyntäminen ja suojelu matkailupolitiikan suunnittelussa ja kehittämisessä.
- Edistetään kestävää, vastuullista ja laadukasta matkailua, jossa kunnioitetaan paikallisyhteisöjen loukkaamattomuutta ja etuja ja maksimoidaan heidän osallistumisensa.

Ihmisten ja paikkojen väliset yhteydet

- Rakennetaan laadukkaita ja kestäviä infrastruktuurijärjestelmiä yhteyksien sekä ihmisten ja tavaroiden liikkuvuuden helpottamiseksi, ja edistetään ympäristöä säästäviä käytäntöjä vakiintuneiden kansainvälisten sopimusten mukaisesti.
- Varmistetaan kaikkien talouden toimijoiden avoin, vapaa ja turvallinen pääsy tieto- ja viestintäteknologian markkinoille (esim. televiestintä ja internet) muun muassa luomalla suotuisat lainsäädäntökehykset ja tukemalla kohdennettuja investointeja, sekä mahdollistetaan digitaaliteknologian hyödyntäminen ihmisille ja yrityksille kohtuulliseen hintaan.
- Edistetään kulttuurivaihtoa ja toteutetaan yhteisiä aloitteita kulttuurin eri aloilla esimerkiksi järjestämällä yhteisiä kulttuuritapahtumia.
- Lisätään yhteistyötä, yhteenliitettävyyttä ja yhdentymistä EU:n syrjäisimpien alueiden sekä merentakaisen maiden ja alueiden kanssa.
- Edistetään ja tuetaan alueellisen yhdentymisen prosesseja Karibian alueella ja Latinalaisen Amerikan kanssa.

Yhteistyö kaupan alalla

Sopimuksella pyritään edistämään osapuolten välisiä ja myös laajempaa aluetta, merentakaiset maat ja alueet mukaan luettuna, koskevia kauppaa- ja investointimahdollisuuksia osallistavan ja kestävän kehityksen hyväksi.

Tätä varten osapuolet sitoutuvat *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

- Lujitetaan mekanismeja ja menettelyjä sekä kehitetään valmiuksia sovittujen kauppaa koskevien järjestelyjen puitteissa.
- Varmistetaan, että on olemassa toimintaedellytykset ja oikeanlaiset kotimaiset politiikat, jotka mahdollistavat osallistavaa kasvua ja kestävää kehitystä, työpaikkojen luomista, talouden monipuolistamista ja teollistumista edistävien kauppavirtojen (mukaan lukien nettikauppa ja sähköinen kaupankäynti) lisäämisen esimerkiksi kasvattamalla tuotantokapasiteettia, edistämällä yrittäjyyttä, lisäämällä investointeja lisäarvoa tuottaviin aloihin ja helpottamalla pääsyä globaaleihin ja alueellisiin arvoketjuihin.
- Lujitetaan mekanismeja, menettelyjä ja instituutioita, jotta voidaan kehittää kauppapolitiikan laatimista ja täytäntöönpanoa koskevia valmiuksia ja auttaa yksityistä sektoria hyödyntämään kauppapolitiikkaa ja uusia mahdollisuuksia.
- Kehitetään edelleen, edistetään ja tuetaan alueellisia yhdentymisprosesseja, kuten kaupan helpottamista ja sääntelyn yhdenmukaistamista, jotta maat voisivat käydä paremmin kauppaa naapurimaidensa kanssa ja jotta voitaisiin edistää alueellista vakautta, yhteenkuuluvuutta ja vaurautta.

III osasto: Inhimillinen turvallisuus, ihmisoikeudet ja hyvä hallintotapa

Sopimuksessa todetaan uudelleen, että parhaat valmiudet sopeutua ja reagoida kotimaassa ja ulkoisessa ympäristössä tapahtuviin muutoksiin ja hallita niitä on selviytymiskykyisillä yhteiskunnilla, joissa on vastuuvolliset, demokraattiset, tehokkaat ja avoimet instituutiot, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia suojellaan täysimääräisesti ja yksilöille ja eri ryhmittymille taataan riittävät mahdollisuudet ilmaista toiveensa ja vaikuttaa politiikkojen muotoiluun.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Rikollisuus ja kansalaisten turvallisuus

- Torjutaan laittomien huumausaineiden viljelyä, tuotantoa, kauppaa ja käyttöä ja keskitytään erityisesti kysyntään, ennaltaehkäisyyn ja koulutukseen.
- Torjutaan pienaseiden, kevyiden aseiden ja muiden tavanomaisten aseiden laitonta kauppaa kaksikäyttötuotteiden kaupan strategisen valvonnan, paremman rajavalvonnan, tiedonkeruun ja tietojenvaihdon sekä asiantuntijavaihdon ja teknisen avun avulla.
- Torjutaan rikoksia ja jengiväkivaltaa kokonaisvaltaisen, perimmäisiin syihin pureutuvan ja ennaltaehkäisevän lähestymistavan avulla kiinnittäen huomioita niihin seikkoihin, jotka voivat luoda radikalisoitumista edistävän ympäristön.
- Tehdään kansainvälisten vaatimusten mukaista yhteistyötä sen estämiseksi, että rahoitusjärjestelmiä ja -laitoksia sekä tiettyjä rahoitusalan ulkopuolisia yrityksiä ja ammatteja käytetään rikollisen toiminnan (ml. laiton kauppa ja korruptio) tuottoon liittyvään rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen.

Muuttoliikkeen hallinta

- Parannetaan muuttoliikkeen hallintaa muun muassa tehostamalla yhdenmukista rajaturvallisuutta koskevaa yhteistyötä, tiedonkeruuta ja tietojenvaihtoa, ja tehostetaan toimia, joilla torjutaan ihmiskauppaa, pakkomuuttoa sekä maahanmuuttajien salakuljetusta, kunnioittaen ihmisoikeuksia kaikilta osin.
- Vahvistetaan osapuolten oikeudellinen velvoite ottaa toisen osapuolen pyynnöstä ehdoitta takaisin kansalaisensa, jotka oleskelevat laittomasti tämän alueella.

Ihmisoikeudet ja oikeus

- Sovelletaan syrjimättömyyden periaatetta täysimääräisesti niin etnisen taustan, sukupuolen, iän, vammaisuuden, uskonnon tai vakaumuksen kuin seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuoli-identiteetin suhteen, ja asetetaan etusijalle syrjivän lainsäädännön kumoaminen.
- Edistetään kuolemanrangaistuksen poistamista koskevaa vuoropuhelua ja yhteistyötä sekä torjutaan kidutusta, kaltoinkohtelua ja turvallisuusjoukkojen väärinkäytöksiä.
- Edistetään sukupuolten tasa-arvoa, poistetaan sukupuoleen perustuva ja perheväkivalta, seksuaalinen hyväksikäyttö ja työvoiman hyväksikäyttö, edistetään lapsen oikeuksia, poistetaan lapsityövoiman käyttö, lasten kaltoinkohtelu ja ruumiillinen kuritus sekä torjutaan kaikenlaista hyödyn tavoittelemiseksi tapahtuvaa hyväksikäyttöä sekä laillisen että laittoman talouden alalla, erityisesti allekirjoittamalla ja ratifioimalla pakkotyövoimaa koskeva ILO:n pöytäkirja vuodelta 2014.
- Vahvistetaan instituutioita ja oikeusvaltioperiaatetta, varmistetaan tosiasiallisen ja yhtäläisen oikeussuojan toteutuminen, oikeuslaitoksen riippumattomuus ja vastuuvollisuus, huolehditaan oikeushallintojen valmiuksien kehittämisestä, puretaan tuomioistuinten ruuhkat, ja luovutaan tutkintavankeuden liiallisesta käytöstä.
- Parannetaan vankilaoloja, toteutetaan ohjelmia vankien sopeuttamiseksi yhteiskuntaan ja puututaan sosiaalisiin ja turvallisuusongelmiin, joita aiheutuu rikollisten karkottamisesta kolmansista maista.

Hyvä hallintotapa ja verotus

- Edistetään hyvää hallintotapaa mukaan lukien moitteetonta julkista varainhoitoa, avoimuutta ja vastuullisuutta.
- Luodaan osallistavia, vastuuvollisia ja avoimia julkisia laitoksia ja lisätään muun muassa sähköisten asiointipalvelujen käyttöä.
- Luodaan uusia ja vahvistetaan olemassa olevia mekanismeja korruption, lahjonnan ja valkokaulusrikollisuuden, kuten rahanpesun ja laittomien rahavirtojen, torjumiseksi.

- Torjutaan veropetoksia, verovilppiä ja aggressiivista verosuunnittelua kiinnittäen huomiota erityisesti verotuksen avoimuuden, tiedonvaihdon ja tasapuolisen verokilpailun lisäämiseen sekä laittomien rahavirtojen torjuntaan asiaan liittyvien kansainvälisten normien ja kehysten mukaisesti.
- Tiivistetään poliittista vuoropuhelua veroasioissa yhteistyöhaluttomien oikeudenkäyttöalueiden kanssa veroalan hallintoa koskevien maailmanlaajuisen normien noudattamiseksi.
- Edistetään sananvapautta ja tiedotusvälineiden riippumattomuutta demokratian tukipilareina sekä helpotetaan, vaalitaan ja laajennetaan kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä.

IV osasto: Inhimillinen kehitys ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus

Sopimuksessa vahvistetaan uudelleen osapuolten määrätietoinen pyrkimys poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa vuoteen 2030 mennessä, torjua tehokkaasti eriarvoisuutta, saavuttaa sukupuolten tasa-arvo sekä luoda edellytykset ihmisten vaikuttavalle osallistumiselle demokratian toteuttamiseen ja kestävän talouskasvun aktiiviselle edistämiseksi. Sopimuksessa tunnustetaan myös, että sosiaalinen suojelu on köyhyyden poistamisen ja eriarvoisuuden torjumisen kannalta olennainen investointi ja tärkeä keino luoda itseään vahvistava, osallistava ja kestävä talouskehitystä edistävä kierre, jossa taloudelliset voitot sijoitetaan uudelleen yhteiskuntaan ja sen ihmisiin ja lisätään sosiaalista kestävyttä.

Sopimuksessa sitoudutaan kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojeluun ja toteuttamiseen sekä Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täydelliseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja tässä yhteydessä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin. Edellä esitetty huomioon ottaen sopimuksessa sitoudutaan edistämään ja suojelemaan jokaisen yksilön oikeutta hallita täysin omaan seksuaalisuuteensa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteensä liittyviä kysymyksiä ja päättää niistä vapaasti ja vastuullisesti ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa, sekä kyseisen oikeuden toteutumiseen. Lisäksi sopimuksessa korostetaan, että kaikilla pitäisi olla mahdollisuus saada kohtuulliseen hintaan laadukasta ja monipuolista seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää tietoa, koulutusta, kattava seksuaalikasvatus mukaan lukien, ja terveydenhuoltopalveluja.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Inhimillinen kehitys

- Varmistetaan osallistavan kansallisen koulutusjärjestelmän kaikkia tasoja vahvistamalla, että kaikki tytöt ja pojat suorittavat maksuttoman, yhdenvertaisen ja laadukkaan esi-, perus- ja keskiasteen koulutuksen ja että korkeakoulutukseen sekä tekniseen ja ammatilliseen koulutukseen osallistuminen lisääntyy merkittävästi. Lisäksi edistetään helposti saatavan ja kohtuuhintaisen digitaalitekniikan käyttöä koulutuksessa ja digitaalisten taitojen ja digitaalisen lukutaidon kehittämistä.
- Saavutetaan terveydenhuollon yleinen ja yhdenvertainen saatavuus, muun muassa vahvistamalla kansallisten terveydenhuoltojärjestelmien kaikkia tasoja, kehitetään varhaisvaroitusvalmiuksia sekä riskien vähentämisen ja kansallisten ja globaalien terveysriskien hallinnan valmiuksia.
- Varmistetaan turvallisen juomaveden riittävä saatavuus turvallisen huoltotason, kuten puhtaanpidon ja hygienian, täyttämiseksi sekä terveyden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Varmistetaan riittävän, kohtuuhintaisen, turvallisen ja ravitsevan ruoan saatavuus kaikille.
- Laaditaan kohdennettuja toimintapolitiikkoja ja tehdään tarvittavia investointeja, jotta voidaan edistää nuorten oikeuksia ja osallistumista yhteiskunnalliseen, taloudelliseen ja kansalaistoimintaan.
- Hyödynnetään laillisen muuttoliikkeen etuja tehostamalla opiskelijoiden, tutkijoiden ja ammattilaisten liikkuvuusohjelmia ja helpottamalla liike- ja investointitoimintaan liittyviä vierailuja voimassa olevan oikeudellisen kehyksen puitteissa.
- Käsitellään ympäristösyistä johtuvaan muuttoliikkeeseen ja pakkomuuttoon liittyviä haasteita ja niiden vaikutuksia muuttajiin ja heidän yhteisöihinsä.
- Edistetään aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön suojelua ja kehittämistä.

Sosiaalinen suojelu

- Laaditaan politiikkoja, joilla autetaan väestön pienituloisimman 40 prosentin tulotaso nousemaan kansallista keskiarvoa nopeammin ja ylläpidetään sen nousua.
- Laajennetaan sosiaalisen suojelun kattavuutta perustason toimeentuloturvalle sekä riittävässä sosiaalisen suojelun järjestelmillä, joilla voidaan reagoida mahdollisiin häiriöihin, tavoitteena saavuttaa asteittain yleiskattavuus.
- Parannetaan työmarkkinoiden osallistavuutta ja toimivuutta, ja laaditaan työllisyyspolitiikkaa, jonka tavoitteena on tarjota kaikille ihmisarvoista työtä, esimerkiksi parantamalla työterveyttä ja -turvallisuutta.
- Helpotetaan viralliseen talouteen siirtymistä käsittelemällä epäviralliseen talouteen liittyviä kysymyksiä, kuten sosiaalista suojelua kaikille sekä luoton ja mikrorahoituksen saantia.

Sukupuolten tasa-arvo

- Varmistetaan, että sukupuolinäkökohdat sisällytetään järjestelmällisesti kaikkiin politiikkoihin.
- Allekirjoitetaan, ratifioidaan ja pannaan täysimääräisesti täytäntöön kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus (CEDAW-sopimus) ja kehoitetaan kaikkia allekirjoittamaan, ratifioimaan ja panemaan täysimääräisesti täytäntöön sen valinnainen pöytäkirja naisten oikeuksista, jos sitä ei vielä ole tehty.
- Varmistetaan naisten ja tyttöjen ruumiillinen ja henkinen koskemattomuus poistamalla kaikenlainen sukupuoleen perustuva ja seksuaalinen väkivalta, mukaan lukien ihmiskauppa, ja lopettamalla lapsi-, varhais- ja pakkoavioliitot.
- Varmistetaan, että tyttöjen ja naisten sosiaalisia oikeuksia kunnioitetaan ja edistetään etenkin koulutuksen ja terveyden alalla.
- Vahvistetaan tyttöjen ja naisten mahdollisuuksia tulla kuulluksi ja osallistua poliittiseen, sosiaaliseen ja talouselämään, rauhanprosesseihin ja rauhanvälitykseen lisäämällä naisten osallistumista vaaleihin, politiikkaan ja hallintoon liittyviin prosesseihin ja parantamalla tyttöjä ja naisia edustavien järjestöjen vaikutusmahdollisuuksia.

- Vahvistetaan naisten taloudellisia oikeuksia helpottamalla naisten mahdollisuuksia saada taloudellisia mahdollisuuksia, rahoituspalveluja ja työtä sekä hallita ja käyttää maata ja muuta tuotanto-omaisuutta ja tukemalla naisyrittäjiä.

Haitin tukeminen

Sopimuksessa tunnustetaan Haitin erikoisasema alueen ainoana vähiten kehittyneenä maana ja sitoudutaan kestävään yhteistyöhön maan rakenteellisten heikkouksien korjaamiseksi. Lisäksi sopimuksessa sitoudutaan tukemaan kaikkia edellä mainittuja tavoitteita, kuten valtion instituutioiden vahvistamista, koko hallinnon parantamista, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien toteutumisen parantamista, korruption ja vilpillisen yhteistoiminnan torjumista, köyhyyden ja sosiaalisen eriarvoisuuden vähentämistä ja puuttumista haavoittuvuuteen äärimmäisille sää- ja ilmasto-oloille.

5. EU–TYYNIMERI-KUMPPANUUS

1 osa YHTEISTYÖN PERUSTA

Sopimuksessa todetaan, että EU:n ja Tyynenmeren alueen kumppanuus muodostuu sopimuksen yleisessä osassa määrätyistä yleisistä tavoitteista, periaatteista ja sitoumuksista ja tässä pöytäkirjassa määrätyistä erityisistä tavoitteista ja sitoumuksista. Yleinen osa ja pöytäkirja ovat toisiaan täydentäviä ja vahvistavia.

Sopimuksella syvennetään Euroopan unionin ja Tyynenmeren alueen suhteita ja luodaan molempia osapuolia hyödyttävä poliittinen kumppanuus, joka mahdollistaa kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttamisen ja osapuolten keskeisten etujen hoitamisen.

Osapuolet toteuttavat konkreettisia toimia *muun muassa* seuraavien tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Varmistetaan luonnonvarojen kestävä hyödyntämisen mahdollisuus ja luonnonvarojen kestävä hoito, ja parannetaan kykyä selviytyä ilmastonmuutoksen ja luonnonkatastrofien vaikutuksista taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen jatkuvuuteen.
- Edistetään julkisia ja yksityisiä investointeja sekä ihmisarvoisten työpaikkojen luomista kaikille.
- Rakennetaan osallistavia ja turvallisia yhteiskuntia muun muassa tukemalla sovintoprosesseja.
- Suojellaan naisten ja tyttöjen yhtäläisiä oikeuksia ja edistetään heidän taloudellista, sosiaalista ja poliittista voimaannuttamistaan, saavutetaan sukupuolten tasa-arvo, varmistetaan, että sukupuolinäkökohdat sisällytetään järjestelmällisesti kaikkiin politiikkoihin, ja lisätään inhimillistä kehitystä ja sosiaalisen suojelun politiikkaa koskevia toimia.
- Edistytään korruption, rahanpesun ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa ja veroalan hallinnossa.

Sopimuksella korvataan Tyynenmeren saaria koskeva EU:n strategia.

Sopimuksella vahvistetaan merentakaisien maiden ja alueiden tiiviitä yhteyksiä Tyynenmeren valtioihin. Sopimuksella toteutetaan toimenpiteitä, jotka vahvistavat niiden roolia alueellisessa yhdentymisessä ja yhteistyössä sekä alueellisissa poliittisissa prosesseissa ja järjestöissä, muun muassa ilmastonmuutoksen sekä luonnonvarojen kestävä hoidon aloilla. Merentakaisille maille ja alueille myönnetään tarvittaessa tarkkailijan asema alueellisessa kumppanuudessa.

Osapuolet sitoutuvat sopimuksessa panemaan EU–Tyynimeri-kumppanuuden täytäntöön peräkkäisillä kansallisilla ja alueellisilla toimintasuunnitelmilla. Sopimuksella otetaan käyttöön edistymisen seurantajärjestelmä, joka perustuu eri sidosryhmät kattavaa lähestymistapaa noudattaen kaikilla tasoilla käytävään vuoropuheluun sekä selkeisiin indikaattoreihin ja mitattavissa oleviin tuloksiin. Järjestelmän tavoitteena on varmistaa, että täytäntöönpano etenee suunnitellusti.

Sopimuksessa todetaan, että osapuolet voivat tarkistaa EU–Tyynimeri-kumppanuutta säännöllisesti ja tarpeen mukaan mukauttaakseen sitä olosuhteiden muutoksiin.

2 osa STRATEGISET PAINOPISTEET

I osasto Ympäristökestävyys, ilmastonmuutos ja luonnonvarojen kestävä hoito

Sopimuksessa vahvistetaan uudelleen, että ilmastonmuutoksen riskien hallitseminen ja vähentäminen edellyttävät kunnianhimoisia toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi, ja todetaan yleisemmin, että ympäristön suojeleminen ja sen laadun parantaminen ovat nykyisten ja tulevien sukupolvien kehityksen perusedellytyksiä.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Ilmastotoimet

- Vauhditetaan Pariisin ilmastopimuksen täytäntöönpanoa kansallisesti määriteltyjen panosten ja kansallisten sopeutussuunnitelmien avulla.
- Varmistetaan, että olemassa olevat rahoitusvirrat tukevat vähän kasvihuonekaasupäästöjä tuottavaa ja ilmastonmuutoksen kestävästä kehitystä, sekä etsitään tämän kehityksen mukaisia innovatiivisia rahoitusmahdollisuuksia.
- Lisätään ja kehitetään sellaisia toimintavaihtoehtoja ja hyviä käytäntöjä koskevaa tietämystä ja valmiuksia, joiden avulla voidaan parantaa resurssitehokkuutta luonnonvarojen ja tuotteiden koko elinkaaren varrella.
- Kehitetään ja/tai vahvistetaan ihmisten ja instituutioiden tieteellisiä ja teknisiä valmiuksia ilmasto- ja ympäristöasioiden hallintaan ja seurantaan muun muassa maanhavainnointitekniikoiden ja -tietojärjestelmien avulla.
- Kehitetään ja/tai vahvistetaan vihreää ja sinistä kasvua keskeisillä talouden aloilla.
- Laaditaan pitkän aikavälin strategioita kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja kattavaa katastrofiriskien hallintaa varten, muun muassa riskirahoitus- ja riskinsiirtoratkaisuja.

Biodiversiteetti ja ekosysteemit

- Tuetaan ekosysteemien suojelua, kestävää hoitoa ja ennallistamista, jotta voidaan turvata maiden kehitys, parantaa paikallisväestön elinkeinoja sekä paikallisia ja maailmanlaajuisia ekosysteemipalveluja ja tehostaa biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanoa.
- Vähennetään metsäkatoa ja varmistetaan metsien kestävä hoito.
- Edistetään kestävää vesienhoitoa.
- Parannetaan jätehuoltoa esimerkiksi tehokkaiden keräysjärjestelmien ja tehokkaan kierrätyksen avulla ja parannetaan kaikkien vaarallisten aineiden hallintaa sekä torjutaan kaikenlaista pilaantumista, muun muassa vähentämällä merten melusaastetta.

Valtamerten hallinnointi

- Suojellaan ja ennallistetaan rannikko- ja merialueita ja niiden biodiversiteettiä, ja asetetaan kestävä kalastuksen ja matkailun kehittäminen etusijalle sinisen kasvun strategioissa.
- Torjutaan laitonta, ilmoittamatonta ja sääntelemätöntä kalastusta (LIS-kalastus) ja tuetaan kestävä kalastuksen hoidon kehittämistä.
- Vähennetään meriympäristön roskaantumista puuttamalla sen perimmäisiin syihin muun muassa edistämällä jätteen synnyn ehkäisemiseen tähtäviä politiikkoja ja lisäämällä valtamerten ja rannikoiden puhdistustoimia ja kiinnittämällä huomiota erityisesti valtamerten jätepyörteisiin ja jätteiden kerääntymisalueisiin.
- Tuetaan merenkulkualan hiilidioksidipäästöjen sääntelyä.
- Kehitetään kansallisia ja alueellisia valmiuksia hallinnoida valtamerten ja rannikkoalueiden luonnonvaroja vastuullisesti.
- Edistetään merten ja rannikkoalueiden luonnonpääoman hyödyntämistä.

Katastrofiriskien hallinta

- Kehitetään seurantaa, varhaisvaroittamista ja riskinarviointia koskevia valmiuksia, joiden avulla voidaan parantaa kansallisia ehkäisyyn, hillintään, varautumiseen, reagointiin ja toipumiseen tähtäviä toimenpiteitä yhteiskuntien ja infrastruktuurin selviytymiskyvyn parantamiseksi Sendain kehyksen painopisteiden mukaisesti.
- Kehitetään alueellisia katastrofi- ja hätäapuvalmiuksia, mukaan lukien pelastuspalvelumekanismeja, tutkimuksen lisäämiseksi ja hyvien käytäntöjen levittämiseksi.
- Edistetään yhteistyötä avaruusteknologian ja satelliittitiedon käytön avulla.
- Varmistetaan paikallinen omistajuus osallistamalla riskien vaikutuspiiriin kuuluvia yhteisöjä, kansalaisyhteiskuntaa ja paikallisviranomaisia toimintapolitiikkojen laadinnassa ja toteuttamisessa kiinnittäen erityistä huomiota haavoittuvimmassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja syrjäytyneisiin ryhmiin.

II osasto: Osallistava ja kestävä talouskehitys

Sopimuksella vahvistetaan osapuolten talous- ja kauppasuhteita, parannetaan makrotalouden vakautta ja rahoitusvakautta, edistetään investointi- ja liiketoimintamahdollisuuksia sekä tuetaan siirtymistä täystyöllisyyteen ja laadukkaaseen työhön sekä edistetään työelämän perusnormien kunnioittamista ja suojelua, mukaan lukien työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu. Sopimuksella tuetaan yksityisen sektorin kehittymistä kaikilla aloilla, muun muassa maatalouden, teollisuuden ja palvelujen alalla, jotta kaikilla ihmisillä olisi mahdollisuus hyötyä globalisaatiosta ja jotta varmistettaisiin, että talouskasvun rinnalla huolehditaan ympäristön kestävyydestä ja tuetaan vihreää taloutta.

Investointien ja yksityisen sektorin kehittämisen keskeiset edellytykset

Sopimus sisältää määräyksiä, joilla pyritään puuttumaan merkittäviin hidasteisiin, joiden purkaminen edellyttää infrastruktuureihin (esim. energia- ja liikenneinfrastruktuuri ja digitaaliset yhteydet) tehtävien rakenteellisten investointien lisäksi julkisia toimia sekä tutkimusta ja innovointia. Tavoitteena on luoda liiketoimintaympäristö, joka auttaa lisäämään investointeja ja kehittämään yksityistä sektoria.

Tätä varten osapuolet sitoutuvat *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

- Luodaan mahdollistava oikeudellinen ympäristö ja kiinnitetään huomiota etenkin maanomistusoikeuksien ja muiden omistusoikeuksien suojelemiseen, henkiseen omaisuuteen ja kestäviin investointeihin, byrokratian vähentämiseen alentamalla todistusten, lupien ja rahoituksensaannin kustannuksia, järkevään kilpailupolitiikkaan ja julkisten tukien avoimuuteen sekä investoinneille suotuisien verojärjestelmien luomiseen.
- Annetaan sijoittajille riittävästi helposti saatavilla olevaa tietoa liiketoiminnan laajentamisesta Tyynenmeren alueella ja EU:ssa, ja helpotetaan yrityksen perustamista koskevia hallinnollisia menettelyjä.
- Käytetään julkista rahoitusta tehokkaammin ja strategisemmin julkisten ja yksityisten investointien lisäämiseksi.
- Lisätään kotimaisia rahoitusmahdollisuuksia muun muassa uudistamalla rahoitusjärjestelmiä toimivien pankki- ja muiden järjestelmien sekä innovatiivisten rahoitusmekanismien ja -järjestelmien kehittämiseksi.
- Kehitetään ja lujitetaan digitaalisia rahoituspalveluja, kuten mobiilipankkijärjestelmiä, esimerkiksi tehostamalla kansainvälisten standardien täytäntöönpanoa koskevaa yhteistyötä ja varmistamalla markkinoiden avoimuus, kuluttajansuoja ja mobiilipalvelujen parempi saatavuus.
- Vahvistetaan teknistä ja ammatillista koulutusta koskevia järjestelmiä varmistamalla, että ne perustuvat entistä enemmän kysyntään ja mukautuvat paikallisten ja alueellisten työmarkkinoiden tarpeisiin ja mahdollisuuksiin.

Investointien ja yksityisen sektorin kehittämisen keskeiset alat

Osapuolet keskittyvät jäljempänä esitettyihin strategisiin aloihin, joilla odotetaan olevan merkittäviä kerrannaisvaikutuksia osallistavaan ja kestäväan talouskehitykseen ja työpaikkojen luomiseen.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Sininen kasvu

- Tehdään ja/tai uusitaan kestäväää kalastusta koskevia kumppanuussopimuksia ja huolehditaan siten kalavarojen kestävyyydestä, kalastuksenhoidon hyvien käytäntöjen edistamisestä ja kalastustuotteiden jalostusvalmiuksien kehittämisestä.
- Kehitetään kestäväää vesiviljelyä yksinkertaistamalla lupamenettelyjä, tekemällä aluesuunnittelusta mahdollisimman tehokasta ja kestäväää ja luomalla sijoittajille entistä tasapuolisemmat toimintaedellytykset.
- Varmistetaan kaikille talouden toimijoille oikeudenmukainen, vastuullinen ja häiriötön pääsy kaivos- ja kaivannaisteollisuuden alalle, merenpohjassa tapahtuva kaivostoiminta mukaan lukien, siten, että samalla kunnioitetaan täysimääräisesti jokaisen maan suvereniteettia luonnonvarojensa suhteen sekä paikallisyhteisöjen oikeuksia ja otetaan huomioon myös kestävyysnäkökohdat, joilla edistetään ympäristöä säästäviä käytäntöjä, sekä lisätään avoimuutta ja vastuuvollisuutta muun muassa edistämällä kaivos- ja kaivannaisteollisuuden avoimuutta koskevaa aloitetta (EITI) ja toteuttamalla muita asiaan liittyviä aloitteita.
- Varmistetaan kaupallisin perustein tapahtuva reiluun kilpailuun perustuva rajoittamaton pääsy kansainvälisen meriliikenteen ja kauppamerenkulun markkinoille satamat mukaan lukien.

Kestävä energia

- Edistetään energian kestäväää saatavuutta kaikille ja varmistetaan energian kohtuuhintainen ja luotettava saatavuus ja tuottava käyttö kaikille talouden toimijoille.
- Edistetään investointeja etenkin uusiutuvan energian tuotantoon, siirtoon ja jakeluun sekä energiatehokkuuteen, ja puututaan markkinoiden haitallisiin vääristymiin.
- Lisätään uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevien toimien julkista ja yksityistä rahoitusta sekä puhtaan, monimuotoisen ja kestäväan energiateknologian kehittämistä ja käyttöönottoa mukaan lukien uusiutuvaan ja vähäpäästöiseen energiaan liittyvä teknologia.

- Matkailu
- Lisätään matkailualan investointeja helpottamalla markkinointi- ja myyninedistämisstrategioita, ammatillista koulutusta ja digitaalisen teknologian käyttöönottoa.
- Vahvistetaan matkailualan yhteyksiä muihin siihen liittyviin talouden aloihin, etenkin maatalouteen ja kalastukseen, kiinnittäen erityistä huomiota ympäristönsuojeluun sekä maaseutu- ja merimatkailuun.
- Huomioidaan biodiversiteetin kestävä hyödyntäminen ja suojelu matkailupolitiikan suunnittelussa ja kehittämisessä.
- Edistetään kestävää, vastuullista ja laadukasta matkailua, jossa kunnioitetaan paikallisyhteisöjen loukkaamattomuutta ja etuja ja maksimoidaan heidän osallistumisensa.

Ihmisten ja paikkojen väliset yhteydet

- Rakennetaan laadukkaita ja kestäviä infrastruktuurijärjestelmiä ihmisten ja tavaroiden liikkuvuuden helpottamiseksi, ja edistetään ympäristöä säästäviä käytäntöjä vakiintuneiden kansainvälisten sopimusten mukaisesti.
- Varmistetaan kaikkien talouden toimijoiden avoin, vapaa ja turvallinen pääsy tieto- ja viestintäteknologian markkinoille (esim. televiestintä ja internet) muun muassa luomalla suotuisat lainsäädäntökehykset ja tukemalla kohdennettuja investointeja, sekä mahdollistetaan digitaaliteknologian hyödyntäminen ihmisille ja yrityksille kohtuulliseen hintaan.
- Edistetään kulttuurivaihtoa ja toteutetaan yhteisiä aloitteita kulttuurin eri aloilla.
- Lisätään yhteistyötä, yhteenliitettävyyttä ja yhdentymistä EU:n merentakaisen maiden ja alueiden kanssa.
- Edistetään ja tuetaan alueellisen yhdentymisen prosesseja Tyynenmeren alueella.

Yhteistyö kaupan alalla

Sopimuksella pyritään edistämään osapuolten välisiä ja myös laajempaa aluetta, merentakaiset maat ja alueet mukaan luettuna, koskevia kauppaa- ja investointimahdollisuuksia osallistavan ja kestävä kehityksen hyväksi.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

- Lujitetaan mekanismeja ja menettelyjä ja kehitetään valmiuksia sovituisissa kaupan alan yhteyksissä.
- Varmistetaan toimintaedellytysten ja oikeanlaisten kotimaisten politiikkojen olemassaolo puuttumalla liiketoimintaympäristön rajoitteisiin ja toteuttamalla tarvittavat uudistukset, jotta voitaisiin kasvattaa kauppavirtoja ja vientiä, jotka edistävät osallistavaa kasvua ja kestävä kehitystä (mukaan lukien nettikauppa ja sähköinen kaupankäynti), työpaikkojen luomista, talouden monipuolistamista ja teollistumista, muun muassa lisäämällä tuotantokapasiteettia ja yrittäjyyttä, lisäarvoa tuottaviin aloihin tehtäviä investointeja sekä globaaleihin ja alueellisiin arvoketjuihin pääsyä.
- Kehitetään edelleen, edistetään ja tuetaan alueellisia yhdentymisprosesseja, jotta maat voisivat käydä paremmin kauppaa naapurimaidensa kanssa ja jotta voitaisiin edistää alueellista vakautta, yhteenkuuluvuutta ja vaurautta.
- Lujitetaan mekanismeja, menettelyjä ja instituutioita, jotta voidaan kehittää kauppapolitiikan laatimista ja täytäntöönpanoa koskevia valmiuksia ja auttaa yksityistä sektoria hyödyntämään kauppapolitiikkaa ja uusia mahdollisuuksia.
- Kehitetään edelleen, edistetään ja tuetaan alueellisia yhdentymisprosesseja, kuten kaupan helpottamista ja sääntelyn yhdenmukaistamista, jotta maat voisivat käydä paremmin kauppaa naapurimaidensa kanssa ja jotta voitaisiin edistää alueellista vakautta ja vaurautta.

III osasto: Turvallisuus, ihmisoikeudet ja hyvä hallintotapa

Sopimuksessa todetaan uudelleen, että parhaat valmiudet sopeutua ja reagoida kotimaassa ja ulkoisessa ympäristössä tapahtuviin muutoksiin ja hallita niitä on selviytymiskykyisillä yhteiskunnilla, joissa on vastuuvolliset, demokraattiset, tehokkaat ja avoimet instituutiot, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia suojellaan täysimääräisesti ja yksilöille ja eri ryhmittymille taataan riittävät mahdollisuudet ilmaista toiveensa ja vaikuttaa politiikkojen muotoiluun.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Rauha ja turvallisuus

- Tuetaan konfliktien ehkäisyyn tähtääviä aloitteita, jotka koskevat kaikenlaisia konflikteja ja väkivallan muotoja, identiteettiin perustuva väkivalta mukaan luettuna, sekä sovintoprosesseja.
- Torjutaan pienaseiden, kevyiden aseiden ja huumausaineiden laitonta kauppaa, ja käsitellään lähialueiden suurista maista karkotettujen rikollisten yhteiskuntaan sopeuttamiseen liittyviä ongelmia.
- Kehitetään merialueiden ja ilmatilan valvontaa koskevaa yhteistyötä ja suojelua, myös maan lipun alla laittomasti purjehtivien alusten tunnistamiseen ja rekisteristä poistamiseen liittyvissä asioissa, ja määritetään kyberrikollisuuden torjuntaa koskevat tarpeet ja keinot.
- Lujitetaan hallintojärjestelmiä, jotta voidaan **hillitä** laitonta muuttoliikettä sekä puuttua ihmissalakuljetukseen ja -kauppaan ja niihin liittyviin rikollisverkostoihin keskittyen erityisesti uhrien suojeluun ja riskiryhmiä koskevien ennaltaehkäisystrategioiden laatimiseen.
- Tehdään kansainvälisten vaatimusten mukaista yhteistyötä sen estämiseksi, että rahoitusjärjestelmiä ja -laitoksia sekä tiettyjä rahoitusalan ulkopuolisia yrityksiä ja ammatteja käytetään rikollisen toiminnan (ml. laitton kauppa ja korruptio) tuottoon liittyvään rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen.

- Vahvistetaan osapuolten oikeudellinen velvoite ottaa toisen osapuolen pyynnöstä ehdoitta takaisin kansalaisensa, jotka oleskelevat laittomasti tämän alueella.
- Edistetään ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista koskevaa yhteistyötä ja paikallisia aloitteita ottaen huomioon, että ilmastonmuutoksella on suuri vaikutus rauhaan ja turvallisuuteen.

Ihmisoikeudet, oikeus ja demokratian periaatteet

- Sovelletaan syrjimättömyyden periaatetta täysimääräisesti niin etnisen taustan, sukupuolen, iän, vammaisuuden, uskonnon tai vakaumuksen kuin seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuoli-identiteetin suhteen, ja asetetaan etusijalle syrjivän lainsäädännön kumoaminen.
- Edistetään kuolemanrangaistuksen poistamista koskevaa vuoropuhelua ja yhteistyötä, sekä torjutaan kidutusta ja kaltoinkohtelua.
- Edistetään sukupuolten tasa-arvoa, poistetaan sukupuoleen perustuva ja perheväkivalta, seksuaalinen hyväksikäyttö ja työvoiman hyväksikäyttö, edistetään lapsen ihmisoikeuksia, poistetaan lapsityövoiman käyttö, lasten kaltoinkohtelu ja ruumiillinen kuritus sekä torjutaan kaikenlaista hyödyn tavoittelemiseksi tapahtuvaa hyväksikäyttöä sekä laillisen että laittoman talouden alalla.
- Edistetään oikeussuojan ja ihmisoikeuksien suojan yhdenvertaista toteutumista ja niitä koskevia valvontamekanismeja.
- Kunnioitetaan demokratian periaatteita ja demokraattisia instituutioita, rauhanomaista vallanvaihtoa ja perusarvoja Tyynenmeren saarten foorumin johtajien vuonna 2000 antaman Biketawan julistuksen ja vuonna 2014 hyväksytyyn Tyynenmeren regionalistisen kehityksen mukaisesti.
- Varmistetaan, että kuulemiseen tarkoitetuissa rakenteissa ja prosesseissa otetaan huomioon perinteinen tietämys ja paikallisyhteisöjen sekä alkuperäiskansojen huolenaiheet ihmisoikeusperiaatteiden ja -normien mukaisesti, mukaan lukien oikeus osallistua niiden yksilöllisiin tai kollektiivisiin oikeuksiin vaikuttavaan päätöksentekoon.

Hyvä hallintotapa ja verotus

- Luodaan osallistavia, vastuuvollisia ja avoimia julkisia laitoksia ja lisätään muun muassa sähköisten asiointipalvelujen käyttöä.
- Edistetään hyvää hallintotapaa sekä luodaan uusia ja vahvistetaan olemassa olevia mekanismeja korruption, lahjonnan ja rahanpesun torjumiseksi ihmisoikeuksista ja hyvästä hallintotavasta vuonna 2015 hyväksytyn Denaraun julistuksen mukaisesti.
- Torjutaan veropetoksia, verovilppiä ja aggressiivista verosuunnittelua kiinnittäen huomiota erityisesti verotuksen avoimuuden, tiedonvaihdon ja tasapuolisen verokilpailun lisäämiseen asiaan liittyvien kansainvälisten normien ja kehysten mukaisesti.
- Tiivistetään poliittista vuoropuhelua veroasioissa yhteistyöhaluttomien oikeudenkäyttöalueiden kanssa veroalan hallintoa koskevien maailmanlaajuisten normien noudattamiseksi.
- Edistetään sananvapautta ja tiedotusvälineiden riippumattomuutta demokratian tukipilareina sekä helpotetaan, vaalitaan ja laajennetaan kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä.

IV osasto: Inhimillinen kehitys ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus

Sopimuksessa vahvistetaan uudelleen osapuolten määrätietoinen pyrkimys poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa vuoteen 2030 mennessä, torjua tehokkaasti eriarvoisuutta, saavuttaa sukupuolten tasa-arvo sekä luoda edellytykset ihmisten vaikuttavalle osallistumiselle demokratian toteuttamiseen ja kestävän talouskasvun aktiiviselle edistämiselle. Sopimuksessa tunnustetaan myös, että sosiaalinen suojelu on köyhyyden poistamisen ja eriarvoisuuden torjumisen kannalta olennainen investointi ja tärkeä keino luoda itseään vahvistava, osallistavaa ja kestävää talouskehitystä edistävä kierre, jossa taloudelliset voitot sijoitetaan uudelleen yhteiskuntaan ja sen ihmisiin ja lisätään sosiaalista kestäkykyä.

Sopimuksessa sitoudutaan kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojeluun ja toteuttamiseen sekä Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täydelliseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja tässä yhteydessä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin. Edellä esitetty huomioon ottaen sopimuksessa sitoudutaan edistämään ja suojelemaan jokaisen yksilön oikeutta hallita täysin omaan seksuaalisuuteensa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteensä liittyviä kysymyksiä ja päättää niistä vapaasti ja vastuullisesti ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa, sekä kyseisen oikeuden toteutumiseen. Lisäksi sopimuksessa korostetaan, että kaikilla pitäisi olla mahdollisuus saada kohtuulliseen hintaan laadukasta ja monipuolista seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää tietoa, koulutusta, kattava seksuaalikasvatus mukaan lukien, ja terveydenhuoltopalveluja.

Tätä varten osapuolet toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään *muun muassa* seuraaviin tavoitteisiin:

Inhimillinen kehitys

- Varmistetaan osallistavan kansallisen koulutusjärjestelmän kaikkia tasoja vahvistamalla, että kaikki suorittavat maksuttoman, yhdenvertaisen ja laadukkaan esi-, perus- ja keskiasteen koulutuksen ja että korkeakoulutukseen sekä tekniseen ja ammatilliseen koulutukseen osallistuminen lisääntyy merkittävästi. Lisäksi edistetään helposti saatavan ja kohtuuhintaisen digitaalitekniikan käyttöä koulutuksessa ja digitaalisten taitojen ja digitaalisen lukutaidon kehittämistä.
- Saavutetaan terveydenhuollon yleinen ja yhdenvertainen saatavuus, muun muassa vahvistamalla kansallisten terveydenhuoltojärjestelmien kaikkia tasoja, kehitetään varhaisvaroitusvalmiuksia sekä riskien vähentämisen ja kansallisten ja globaalien terveysriskien hallinnan valmiuksia.
- Varmistetaan turvallisen juomaveden riittävä saatavuus turvallisen huoltotason, kuten puhtaanpidon ja hygienian, täyttämiseksi sekä terveyden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi.
- Varmistetaan riittävän, kohtuuhintaisen, turvallisen ja ravitsevan ruoan saatavuus kaikille.
- Laaditaan kohdennettuja toimintapolitiikkoja ja tehdään tarvittavia investointeja, jotta voidaan edistää nuorten oikeuksia ja osallistumista yhteiskunnalliseen, taloudelliseen ja kansalaistoimintaan.

- Tehostetaan opiskelijoiden, tutkijoiden ja ammattilaisten liikkuvuusohjelmia ja helpotetaan liike- ja investointitoimintaan liittyviä vierailuja voimassa olevan oikeudellisen kehyksen puitteissa.
- Käsitellään ilmasto- ja ympäristösyistä johtuvaan muuttoliikkeeseen ja pakkomuuttoon liittyviä haasteita ja niiden vaikutuksia muuttajiin ja heidän yhteisöihinsä.
- Edistetään aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön suojelua ja kehittämistä.

Sosiaalinen suojelu

- Laaditaan politiikkoja, joilla autetaan väestön pienituloisimman 40 prosentin tulotasoa nousemaan kansallista keskiarvoa nopeammin ja ylläpidetään sen nousua.
- Laajennetaan sosiaalisen suojelun kattavuutta perustason toimeentuloturvalle sekä riittäväillä sosiaalisen suojelun järjestelmillä, joilla voidaan reagoida mahdollisiin häiriöihin, tavoitteena saavuttaa asteittain yleiskattavuus.
- Parannetaan työmarkkinoiden osallistavuutta ja toimivuutta, ja laaditaan työllisyyspolitiikkaa, jonka tavoitteena on tarjota kaikille ihmisarvoista työtä, esimerkiksi parantamalla työterveyttä ja -turvallisuutta.
- Helpotetaan viralliseen talouteen siirtymistä käsittelemällä epäviralliseen talouteen liittyviä kysymyksiä, kuten sosiaalista suojelua kaikille sekä luoton ja mikrorahoituksen saantia ja sosiaalisen suojelun toimien tehostamista.

Sukupuolten tasa-arvo

- Varmistetaan, että sukupuolinäkökohdat sisällytetään järjestelmällisesti kaikkiin politiikkoihin.
- Allekirjoitetaan, ratifioidaan ja pannaan täysimääräisesti täytäntöön kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus (CEDAW-sopimus) ja kehoitetaan kaikkia allekirjoittamaan, ratifioimaan ja panemaan täysimääräisesti täytäntöön sen valinnainen pöytäkirja naisten oikeuksista, jos sitä ei vielä ole tehty.
- Varmistetaan naisten ja tyttöjen ruumiillinen ja henkinen koskemattomuus poistamalla kaikenlainen sukupuoleen perustuva ja seksuaalinen väkivalta ja lopettamalla lapsi-, varhais- ja pakkoavioliitot.
- Varmistetaan, että tyttöjen ja naisten sosiaalisia oikeuksia kunnioitetaan ja edistetään etenkin koulutuksen ja terveyden alalla.

- Vahvistetaan tyttöjen ja naisten mahdollisuuksia tulla kuulluksi ja osallistua poliittiseen elämään, rauhanprosesseihin ja rauhanvälitykseen lisäämällä naisten osallistumista vaaleihin, politiikkaan ja hallintoon liittyviin prosesseihin ja parantamalla tyttöjä ja naisia edustavien järjestöjen vaikutusmahdollisuuksia.
- Vahvistetaan naisten taloudellisia oikeuksia helpottamalla naisten mahdollisuuksia saada taloudellisia mahdollisuuksia, rahoituspalveluja ja työtä sekä hallita ja käyttää maata ja muuta tuotanto-omaisuutta ja tukemalla naisyrittäjiä.

6. ERIYTETTY YHTEISTYÖ

Sopimuksessa todetaan, että osapuolet sopivat antavansa käyttöön asianmukaiset rahoitukselliset ja muut keinot tämän sopimuksen tavoitteiden täyttämiseksi. Yhteistyötä eriytetään eri politiikanalojen ja välineiden mukaan ja räätälöidään tarpeiden, strategioiden, painopisteiden ja käytettävissä olevien resurssien mukaisesti, jotta se vastaisi eri maiden ja alueiden yhä erilaisempia tilanteita.

Kumppanuuden rahoitus

Sopimuksessa todetaan Addis Abeban toimintasuunnitelman mukaisesti uudelleen, että on tärkeää soveltaa kokonaisvaltaista ja yhdenmukaista lähestymistapaa ja hyödyntää kaikkien käytettävissä olevien lähteiden (julkiset/yksityiset, kotimaiset/kansainväliset) ja kaikkien toimijoiden rahoitusta ja muita täytäntöönpanokeinoja, myös mahdollisuutta kolmansien maiden osallistumiseen, mukaan lukien innovatiiviset rahoituslähteet ja -välineet, tieto, asiantuntemus, valmiuksien kehittäminen, teknologia ja muut resurssit sekä etelä–etelä-yhteistyö ja kolmenvälinen yhteistyö kehitys yhteistyön tuloksellisuuden periaatteita noudattaen.

Sopimuksessa toistetaan, että EU on sitoutunut jatkamaan kumppanimaiden tukemista ja yhteistyön tekemistä niiden kanssa molempia hyödyttävien tulosten saavuttamiseksi. EU:n taloudellisen sitoumuksen perustana ovat kumppanien valmiudet, tarpeet ja suorituskyky ottaen huomioon niiden erityistilanteet.

EU vahvistaa uudelleen poliittisen ja kollektiivisen sitoumuksensa osoittaa 0,7 prosenttia bruttokansantulostaan (BKTL) julkiseen kehitysapuun ja 0,2 prosenttia BKTL:stä vähiten kehittyneille maille Agenda 2030 -toimintaohjelman aikataulun puitteissa ja kuten kehityspolitiikkaa koskevassa eurooppalaisessa konsensuksessa yksityiskohtaisesti esitetään.

EU vahvistaa myös uudelleen pyrkivänsä määrätietoisesti keskittämään tarjoamansa rahoitusavun sinne, missä sitä eniten tarvitaan ja missä sillä on suurin vaikutus. Tämä tarkoittaa ennen kaikkea vähiten kehittyneitä maita sekä hauraita ja konflikteista kärsiviä maita. Huomiota kiinnitetään erityisesti keskitulotason maiden haasteisiin, etenkin eriarvoisuuteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen liittyviin haasteisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään myös pienten kehittyvien saarivaltioiden erityiseen haavoittuvuuteen ja haurauteen. EU vahvistaa uudelleen nykyiset poliittiset sitoumuksensa lisätä ilmasto- ja kehityksen käyttöönottoa osana maailmanlaajuisia toimia.

EU:n kumppanimaat vahvistavat sitoumuksensa ottaa käyttöön kansallisia resursseja, kuten julkisia varoja, jotta kestävä kehityksen tavoitteet voidaan saavuttaa. Ne pyrkivät tehostamaan julkisten menojen ja valtionvelan käyttöä ja tuloksellisuutta, uudistamaan veropolitiikkaansa ja -hallintoaan, tehostamaan veronkantoa, edistämään korruption torjuntatoimia sekä torjumaan verovilppiä, verojen kiertämistä ja laittomia rahoitusvirtoja myös veroparatiiseissa. Ne sitoutuvat myös panemaan täytäntöön kansainvälisten elinten laatimia maailmanlaajuisia verotusalan hyvän hallintotavan standardeja.

Sopimuksessa tunnustetaan, että kansallisia kehitystoimia on tärkeää täydentää yksityisen sektorin pääomalla. Osapuolet laativat politiikkoja ja tarvittaessa lujittavat sääntelykehyksiä, jotta yksityisen sektorin kannustimet vastaavat paremmin julkisia tavoitteita ja edistävät laadukkaita pitkän aikavälin investointeja, vastuullista liiketoimintaa ja vastuullisia arvoketjuja.

Sopimuksessa tunnustetaan, että rahalähetykset ovat keskeinen yksityinen kehityksen rahoituslähde. Osapuolet sitoutuvat edistämään varojen edullisempaa, nopeampaa ja turvallisempaa siirtämistä sekä lähtö- että kohdemaissa, mukaan lukien mobiili- ja internet-pohjaiset pankkijärjestelmät, ja varmistamaan, ettei asiaa koskevassa lainsäädännössä ole säännöksiä, jotka haittaavat laillisten rahalähetykskanavien tehokasta käyttöä.

EU kehittää uudenlaisia tapoja toimia edistyneempien kumppanimaiden kanssa, mukaan lukien yhteisrahoitus, jotta ne voivat edistää Agenda 2030:n täytäntöönpanoa, tukea vähemmän edistyneitä maita ja yhdessä käsitellä alueellisia ja maailmanlaajuisia haasteita.

Tuloksellinen kehitysyhteistyö

Sopimuksessa todetaan uudelleen, että useilla kansainvälisillä foorumeilla sovittu kehitysyhteistyön tuloksellisuuden tavoite on tärkeä ja keskeinen ja että osapuolet sitoutuvat soveltamaan kaikkiin kehitysyhteistyön muotoihin seuraavia periaatteita: demokraattinen omistajuus eli sitoutuminen kehitysyhteistyötoimiin, mukautuminen kumppanien kehitysyhteistyösuunnitelmiin ja painopisteisiin, osallistavat kehityskumppanuudet, tuloksiin keskittyminen, avoimuus ja keskinäinen vastuuvollisuus.

Sopimuksessa todetaan, että kunkin maan ja alueen valmiuksista, tarpeista ja saavutuksista riippuen käytetään erilaisia ja toisiaan täydentäviä toteutustapoja ja tukimuotoja. Tuen toteutustavan ja tukimuodon valinnassa otetaan huomioon myös velkakestävyys.

Sopimuksessa todetaan, että EU ja sen jäsenvaltiot kehittävät entisestään yhteistyönsä toteuttamista, muun muassa tehokkaammalla ja tuloksellisemmalla yhteistoiminnalla, joka toteutetaan lisäämällä koordinoitua ja johdonmukaisuutta, ja soveltamalla kehitysyhteistyön tuloksellisuuden periaatteita. Tässä yhteydessä otetaan huomioon kunkin toimijan tarjoama suhteellinen etu, mukaan lukien kokemukset siirtymäprosesseista. Yhteistä ohjelmasuunnittelua edistetään ja lujitetaan samalla kun se pidetään edelleen vapaaehtoisena, joustavana, osallistavana ja kunkin maan tilanteen mukaan räätälöitynä, jotta kumppanimaita voitaisiin tukea johdonmukaisemmin, tuloksellisemmin ja koordinoitummin yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Täytäntöönpano toteutetaan tarpeen mukaan yhdessä. Kumppanimaiden sitoutuminen ja omavastuullisuus ovat olennaisia tärkeitä tässä prosessissa.

7. INSTITUTIONAALINEN KEHYS

Toimijat

Sopimuksessa vahvistetaan, että kumppanimaiden hallituksilla on kumppanuudessa keskeinen asema, sillä ne määrittelevät maidensa painopisteet ja strategiat sekä panevat ne täytäntöön. Lisäksi tunnustetaan kansallisten parlamenttien ja valtion viranomaisten panos, sillä ne lisäävät demokraattista vastuuvollisuutta ja täydentävät hallituksen toimia.

Sopimuksessa annetaan alueellisille ja maanosan laajuisille järjestöille aiempaa suurempi rooli erityisesti kolmen alueellisen kumppanuuden hallinnoinnissa ja täytäntöönpanossa. Tällä voidaan varmistaa, että useita maita koskevat painopisteet otetaan asianmukaisesti huomioon, sekä keventää tehokkaasti yhteistyökehyksiä nykyisestä tunnustaen näiden järjestöjen vahvuudet ja rajoitukset.

Sopimuksessa tunnustetaan kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin asema keskeisinä kumppaneina kumppanuuden tavoitteiden saavuttamisessa sekä tuetaan ja vahvistetaan tätä asemaa. Kansalaisyhteiskuntaa ja yksityissektoria kuullaan, ja niillä on mahdollisuus tarjota oma panoksensa poliittiset ja toimintapoliittiset vuoropuhelut kattavaan laajaan prosessiin ja päätöksentekoprosesseihin. Sopimukseen sisältyy sitoumus lisätä tukea kansalaisjärjestöjen valmiuksien parantamiseksi, lisätä niiden mahdollisuuksia tulla kuulluksi politiikoista, budjeteista ja tukien painopisteistä maan, alueen ja maanosan tasolla käytävissä vuoropuheluissa ja edistää poliittista, sosiaalista ja taloudellista vuoropuhelua.

Institutionaaliset määräykset

Sopimus sisältää määräyksiä kumppanuuden hallinnointiin tarkoitettua uudistetusta institutionaalisesta rakenteesta. Kyseinen rakenne perustuu toissijaisuus- ja täydentävyysperiaatteiden soveltamiseen. Se kuvastaa painopisteen siirtymistä kolmeen alueelliseen kumppanuuteen ja sillä varmistetaan olemassa olevien rakenteiden johdonmukaisuuden lisääminen ja niiden keventäminen.

Kolmen alueellisen kumppanuuden osalta tarvittavasta politiikan strategisesta ohjauksesta päätetään valtion- ja hallitusten päämiesten huippukokouksissa, joissa varmistetaan myös johdonmukaisen alueellisen lähestymistavan toteutuminen.

Jokaisen alueellisen kumppanuuden hallinnoinnista vastaa alueellinen ministerineuvosto, jonka tehtävänä on käydä poliittista vuoropuhelua, tehdä kaikki alueellisia kumppanuuksia koskevien pöytäkirjojen täytäntöönpanon tai tarkistamisen edellyttämät viralliset päätökset.

Alueelliset neuvostot voivat tarpeen mukaan kutsua kolmansia osapuolia osallistumaan tarkkailijoina.

Jotta voidaan varmistaa johdonmukainen kumppanuus koko Afrikan kanssa, olisi kuulemisten avulla pyrittävä löytämään tarkoituksenmukaisimmat keinot Pohjois-Afrikan maiden ottamiseksi mukaan uuteen sopimukseen, jotta voidaan varmistaa niiden täysimääräinen osallistuminen EU–Afrikka-kumppanuutta koskevaan poliittiseen ja eri alojen politiikkoja koskeviin vuoropuheluihin. Tämä ei kuitenkaan rajoita näiden maiden kanssa olemassa olevia oikeudellisia, poliittisia ja rahoituskehyksiä, etenkin Euroopan naapuruuspolitiikan puitteissa tehtyjä assosiaatiosopimuksia.

EU–Afrikka-kumppanuuden osalta poliittisesta ohjauksesta päätetään valtion- ja hallitusten päämiesten huippukokouksissa ja ministerikokouksissa, joihin osallistuvat jatkossakin myös Pohjois-Afrikan maat. Sopimukseen sisältyy määräyksiä, joilla tarpeen mukaan sisällytetään huippukokouksissa ja ministeritasolla tehdyt päätökset alueelliseen EU–Afrikka-kumppanuuteen. Sopimuksella edistetään tuloksellista, tehokasta ja koordinoitua vastaamista alueellisiin ja maanosaa koskeviin kysymyksiin, jotka vaikuttavat sekä Pohjois-Afrikan että Saharan eteläpuolisen Afrikan maihin. Määritellään asianmukaiset mekanismit sen varmistamiseksi, että olennaiset päätökset ovat Euroopan naapuruuspolitiikan mukaisia.

Asianomaisille alueellisille järjestöille (esim. Afrikan unioni) annetaan merkittävä rooli alueellisten kumppanuuksien hallinnoinnissa ottaen huomioon niiden valmiudet ja suorituskyky. Sopimuksessa varmistetaan, että osa-alueelliset järjestöt (esim. Afrikan alueelliset talousyhteisöt) osallistuvat alueellisten ministerineuvostojen kokouksiin tarpeen mukaan, sillä se lisää johdonmukaisuutta olemassa olevien järjestelyjen kanssa.

Sopimuksessa annetaan mahdollisuus perustaa jokaiselle ministerineuvostolle toimintakomitea, jolle neuvosto voi siirtää osan toimivallastaan tehtävien suorittamista varten. Osapuolten osallistumista toimintakomiteaan harkitaan tarpeen mukaan.

Sopimuksessa sisällytetään kunkin alueellisen kumppanuuden tasolle parlamentaarinen ulottuvuus, jossa käytetään mahdollisia olemassa olevia rakenteita (esim. Euroopan parlamentin ja yleisafrikkalaisen parlamentin väliset kokoukset). Parlamentaariset kokoukset tulisi järjestää kunkin alueen neuvoston kokouksia ajatellen.

Sopimuksessa määrätään myös erityisistä vuoropuhelu- ja kuulemismekanismeista kaikkien asiankuuluvien sidosryhmien kanssa, kuten paikallisviranomaiset, kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin edustajat alueellisten kumppanuuksien tasolla. Tällaisia kokouksia olisi pidettävä kunkin alueen neuvoston kokouksia silmällä pitäen, ja ne perustuvat olemassa oleviin vuoropuhelurakenteisiin, jos sellaisia on käytettävissä.

Koko kumppanuussopimuksen hallinnointia varten voidaan osapuolten yhteisestä sopimuksesta järjestää EU–AKT-ministerineuvosto periaatteessa joka kolmas vuosi ja tarvittaessa, jotta voidaan antaa strategista poliittista ohjausta kaikkia osapuolia koskevissa kysymyksissä, sopia yhteisistä kannoista ja panna täytäntöön sopimuksessa määriteltyjä yhteisiä poliittisia sitoumuksia kansainvälisestä yhteistyöstä. Jos ministerineuvostoa ei järjestetä tänä aikana, osapuolet arvioivat vuosittain tarpeen kutsua se kokoon.

Sopimus sisältää määräyksiä ja joustavia menettelyjä, joiden mukaisesti kiinnostuneet osapuolet voivat syventää vuoropuhelua ja yhteistyötä tietyissä aihekohtaisissa ja alueidenvälisissä kysymyksissä siihen parhaiten soveltuvalla tasolla.

Sopimuksessa annetaan osapuolille mahdollisuus etsiä keinoja kehittää tehokkaampia työtapoja, jotka mahdollistavat syvällisemmän vuoropuhelun sekä nopeamman ja tehokkaamman päätöksenteon.

8. LOPPUMÄÄRÄYKSET

Alueellinen soveltaminen

Sopimukseen sisällytetään alueellista soveltamista koskeva määräys, joka on vakionuotoilujen mukainen.

Voimaantulo

Sopimukseen sisällytetään määräys, jossa todetaan, että osapuolet ratifioivat tai hyväksyvät sopimuksen valtiosääntönsä asettamien sääntöjen ja oikeudellisten menettelyjen mukaisesti.

Sopimukseen sisällytetään määräys sopimuksen voimaantulosta ja sen edellyttämistä vähimmäisrajoista.

Sopimukseen sisällytetään myös määräys, jonka mukaan sopimusta tai sen osia voidaan ennen sopimuksen voimaantuloa soveltaa väliaikaisesti osapuolten sisäisten oikeudellisten menettelyjen ja lainsäädännön mukaisesti.

Kesto, päättyminen ja tarkistaminen

Sopimuksessa tunnustetaan, että perustan periaatteet ja arvot ovat pitkäaikaisia. Kolme alueellista kumppanuutta (pöytäkirjat) ovat sitä vastoin toimintasuuntautuneita, ja niitä olisi tarkasteltava uudelleen säännöllisesti.

Tämä sopimus tehdään aluksi 20 vuodeksi. Kolme vuotta ennen sopimuksen voimassaolon päättymistä pannaan vireille prosessi, jossa tarkastellaan uudelleen, minkälaisilla säännöksillä suhteita hallinnoidaan tulevaisuudessa. Elleivät osapuolet tee päätöstä sopimuksen päättämisestä tai uusimisesta, sopimusta jatketaan ilman eri toimenpiteitä korkeintaan viideksi vuodeksi, kunnes uusista säännöksistä tai mukautuksista on sovittu kaikkien osapuolten kesken.

Sopimukseen sisällytetään uudelleentarkastelulauseke perustan ja alueellisten kumppanuuksien (pöytäkirjat) strategisten painopisteiden kattavaa tarkistamista varten Agenda 2030 -toimintaohjelman päättymisen jälkeen.

Sopimukseen sisällytetään määräys, jonka mukaan sopimuksen perustaa muutetaan sopimuksen ratifiointia ja voimaantuloa koskevien menettelyjen mukaisesti jommankumman osapuolen pyynnöstä ja EU-AKT-neuvoston tekemän päätöksen perusteella.

Sopimukseen sisällytetään määräys, jonka mukaan alueellisia kumppanuuksia (pöytäkirjat) voidaan tarpeen vaatiessa säännöllisesti muuttaa yksinkertaistetulla menettelyllä jommankumman osapuolen pyynnöstä ja pöytäkirjasta vastaavan neuvoston päätöksen nojalla. Sopimuksessa vahvistetaan menettelyt tällaisia säännöllisiä tarkistuksia varten.

Sopimukseen sisällytetään määräys, jossa todetaan, että osapuolet voivat päättää sopimuksen, ja määrätään päättämistä koskevista menettelyistä.

Velvoitteiden täyttäminen

Sopimuksen mukaan osapuolet voivat ryhtyä aiheellisiin toimenpiteisiin, jos toinen osapuoli ei ole täyttänyt jotakin sopimuksen olennaisiin ja perustavanlaatuisiin osiin liittyvää velvoitettaan. Ennen aiheellisten toimenpiteiden toteuttamista osapuolten olisi neuvoteltava keskenään. Neuvottelut tulisi käydä ennalta määritellyn aikataulun puitteissa ja sillä tasolla ja siinä muodossa, joka katsotaan ratkaisun löytämisen kannalta tarkoituksenmukaisimmaksi.

Jotta voitaisiin välttää tilanteet, joissa osapuoli katsoo toisen osapuolen jättäneen täyttämättä sopimuksen olennaista tai perustavanlaatuista osaa koskevan velvoitteensa, osapuolet käyvät jäseneltyjä ja järjestelmällisiä neuvotteluja esiin nostetuista huolenaiheista.

Neuvottelut ovat kahdenvälisiä, mutta osapuolet sitoutuvat kuulemaan kaikkia asianmukaisia alueellisia ja kansainvälisiä toimijoita ja koordinoimaan toimensa niiden kanssa ennen jokaista neuvottelua.

Sopimuksella varmistetaan myös, että osapuolilla on mahdollisuus toteuttaa aiheelliset toimenpiteet, jos neuvotteluista kieltäydytään, jos niissä ei saavuteta molempien osapuolten hyväksymää ratkaisua tai jos on kyse erityisen kiireellisestä tapauksesta, jossa ei vaadita ennakkoneuvotteluja. Käsitteet 'aiheelliset toimenpiteet' ja 'erityisen kiireellinen tapaus' tulisi määritellä Cotonoun sopimuksen 96 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdan mukaisesti.

Riitojen ratkaisu

Sopimukseen sisällytetään määräys asianmukaisesta ja tehokkaasta riitojenratkaisumekanismista, jota käytetään silloin, jos sopimuksen soveltamisesta, tulkinnasta ja täytäntöönpanosta on erimielisyyttä.

Liittyminen

Sopimukseen sisällytetään määräys, jonka mukaan kolmannet maat, jotka saavat lisäarvoa kumppanuuden tavoitteiden edistämisestä ja jotka jakavat samat periaatteet ja arvot, ovat tervetulleita ja voivat liittyä kumppanuuteen. Sopimuksessa määritellään itsenäisen valtion liittymistä sopimukseen koskevat perusteet ja mekanismit. Täysjäseneksi liittyvällä kolmannella maalla on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin kumppanuuden jäsenillä. Lisäksi mahdollistetaan alueellisten järjestöjen liittyminen sopimukseen.

Tarkkailijan asema

Sopimukseen sisällytetään määräys, jonka mukaan kolmansille maille, jotka noudattavat sopimuksen arvoja ja periaatteita ja jotka saavat lisäarvoa kumppanuuden tavoitteiden ja painopisteiden edistämisestä, voidaan myöntää tarkkailijan asema.

Todistusvoimaiset tekstit

Sopimukseen sisällytetään määräys, jossa todetaan, että sopimus laaditaan kahtena kappaleena kaikilla Euroopan unionin virallisilla kielillä ja että jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.